

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ : Σ.Δ.Ο.

ΤΜΗΜΑ : Σ.Σ.Ο.Ε.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΜΑΑ Συγκριτική αποτίμηση οικολογία με τη δράση των Δικτατορικών Οργανώσεων σε διαφορετικές γεωγραφικές περιφέρειες της Ελλάδας



Ενώπιος Βαλκανικός
Κατοχόντης Δικτατορίας

Κυπριακή
Πολύτα Δικτατορία
Υψηλοβαλκανική - Μεσοβασική Ιουσία

Μεσολόγγι 1988

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΚΩΔ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ 473

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
<i>Πρόλογος</i>	1
<i>Εισαγωγή</i>	2
Ορισμός Συνεταιρισμού	2
<i>Μέρος Πρώτο</i>	3
<i>Κεφάλαιο 1^ο</i>	
1. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί	4
1.1. Ορισμός έννοιας Αγροτικού Συνεταιρισμού	4
1.2. Είδη αγροτικών συνεταιρισμών	4
1.3. Δραστηριότητες αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων	7
<i>Κεφάλαιο 2^ο</i>	
1. Αστικοί Συνεταιρισμοί	8
1.1. Ορισμός αστικών συνεταιρισμών – χαρακτηριστικά	8
1.2. Είδη αστικών συνεταιρισμών	8
1.3. Δραστηριότητες των Αστικών Συνεταιρισμών	11
1.4. Προβλήματα των Αστικών Συνεταιρισμών	11
<i>Κεφάλαιο 3^ο</i>	
Ιστορική Εξέλιξη των Συνεταιρισμών στην Ελλάδα	12
<i>Μέρος Δεύτερο</i>	
Όψεις από τις Δραστηριότητες των Συνεταιρισμών σε διάφορες περιφέρειες της Ελλάδας	15

Κεφάλαιο 4^ο

Όψεις από τη δράση των Συνεταιρισμών στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	16
1. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Ροδόπης	17
1.1. Κατηγορίες των αγροτικών συνεταιρισμών στο Νομό Ροδόπης	17
1.2. Δραστηριότητες της Ε.Α.Σ. Ροδόπης	17
1.3. Προβλήματα στο Νομό Ροδόπης	18
2. Οι αγροτικοί Συνεταιρισμοί στο Νομό Έβρου	18
3. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Δράμας	19
3.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών Δράμας	19
3.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών Νομού Δράμας	20
3.3. Προβλήματα συνεταιρισμών	21
4. Οι συνεταιρισμοί στο Νομό Σερρών	21
4.1. Δραστηριότητες της Ε.Α.Σ. Σερρών	22
4.2. Προβλήματα της ένωσης	23

Κεφάλαιο 5^ο

Όψεις από την δράση των Συνεταιρισμών στην Κεντρική Μακεδονία & Δυτική Μακεδονία	24
1. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στον Νομό Πέλλας	25
1.1. Γενικά	25
1.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών	25
1.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών	26
2. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στο Νομό Πιερίας	27
2.1. Δραστηριότητες της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών	28
2.2. Προβλήματα της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών	28
3. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Ημαθίας	29
3.1. Κατηγορίες Συνεταιρισμών	29
3.2. Δραστηριότητες των Αγροτικών Συνεταιρισμών	31
3.3. Προβλήματα των Συνεταιρισμών	32
4. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Κοζάνης	32
4.1. Κατηγορίες Συνεταιρισμών	32

4.2. Δραστηριότητες των Συνεταιρισμών και της Ένωσης	34
4.3. Προβλήματα των Συνεταιρισμών	35
5. Συνεταιρισμοί στο Νομό Γρεβενών	36
5.1. Κατηγορίες Συνεταιρισμών	36
5.2. Δραστηριότητες	37
5.3. Προβλήματα	37

Κεφάλαιο 6^ο

Όψεις από τη δράση των Συνεταιρισμών στην Ήπειρο – Θεσσαλία	38
1. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Ιωαννίνων	39
1.1. Όψεις από τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών στο Νομό Ιωαννίνων	39
1.2. Δραστηριότητες της ΕΑΣΙ	40
1.3. Προβλήματα	41
2. Οι συνεταιρισμοί στην Άρτα – Φιλιππιάδα	43
2.1. Συνεταιριστική ανάπτυξη Άρτας – Φιλιππιάδας	43
2.2. Δραστηριότητες της Ε.Γ.Σ. Άρτας – Φιλιππιάδας	44
2.3. Προβλήματα	45
3. Οι συνεταιρισμοί στην Ελασσόνα	46
3.1. Ε.Γ.Σ. Ελασσόνας – Δραστηριότητες	46
3.2. Προβλήματα των συνεταιρισμών	47

Κεφάλαιο 7^ο

Όψεις από τη δράση των Συνεταιρισμών στην Πελοπόννησο & την Στερεά Ελλάδα	49
1. Οι Συνεταιρισμοί στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας	50
1.1. Κατηγορίες των συνεταιρισμών στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας	50
1.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας	53
1.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών της Αιτωλοακαρνανίας	55
2. Συνεταιριστική ανάπτυξη του Νομού Ευβοίας	56
2.1. Ε.Α.Σ. Νομού Ευβοίας	56
2.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών	57
2.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών	58

3. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Αχαΐας	59
3.1. Κατηγορίες των συνεταιρισμών στο Νομό Αχαΐας	59
3.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών στον Νομό Αχαΐας	60
3.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών	62
4. Συνεταιριστική ανάπτυξη του Νομού Κορινθίας	63
4.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών του Νομού Κορινθίας	63
4.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών στον Νομό Κορινθίας	64
4.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών	65

Κεφάλαιο 8^ο

Όψεις από τη δράση των Συνεταιρισμών στα νησιά του Αιγαίου & την Κρήτη	67
1. Οι Συνεταιρισμοί στον Νομό Λέσβου	68
1.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών στον Νομό Λέσβου	68
1.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών του νομού Λέσβου	68
1.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών	70
2. Οι συνεταιρισμοί στον Νομό Κυκλάδων	71
2.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών στον Νομό Κυκλάδων	71
2.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών	72
2.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών στο Νομό Κυκλάδων	72
3. Οι Συνεταιρισμοί στην Κρήτη	73
3.1. Σητείας Κρήτης	73
3.2. Δραστηριότητες του συνεταιρισμού	73
3.3. Προβλήματα	74
4. Συνεταιριστική ανάπτυξη Νομού Χανίων	74
4.1. Ε.Γ.Σ. Χανίων	74
4.2. Δραστηριότητες της Ε.Γ.Σ.Χ.	75
4.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών	76
<i>Συνοπτική Έκθεση για την κατάσταση της συνεταιριστικής κίνησης στις διάφορες περιφέρειες της Ελλάδας</i>	78

Πρόλογος

Στα πλαίσια αυτής της πτυχιακής εργασίας επιχειρείται μία συνοπτική αποτίμηση σχετικά με τη δράση Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές γεωγραφικές περιφέρειες της χώρας.

Στο εισαγωγικό μέρος δίνουμε τον ορισμό του συνεταιρισμού και αναφέρουμε με λίγα λόγια την ιστορική εξέλιξη του συνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από τρία κεφάλαια. Στα δύο πρώτα δίνεται, σε αδρές γραμμές, ένα περίγραμμα παρουσίασης των Αγροτικών και των Αστικών συνεταιρισμών και το τρίτο, η ιστορική εξέλιξη του Συνεταιρισμού στην Ελλάδα. Το δεύτερο μέρος αποτελείται από πέντε κεφάλαια στα οποία υπάρχουν επιμέρους υποκεφάλαια. Μέσα σε αυτά γίνεται αναφορά στις συνεταιριστικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές γεωγραφικές περιφέρειες, αναλύοντας όλα τα στοιχεία που αφορούν την ίδρυση, τις δραστηριότητες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Τέλος παραθέτουμε συνοπτική έκθεση για την κατάσταση της συνεταιριστικής κίνησης στις διάφορες περιφέρειες της Ελλάδας.

Τα στοιχεία για την εργασία μας τα αντλήσαμε από ένα σημαντικό αριθμό προγενέστερων, τοπικής συνήθως εμβέλειας, Πτυχιακών Εργασιών. Η σύνθεση τόσων ετερόκλητων απόψεων ενέχει δυσκολίες, συνιστά όμως και πρόκληση καθώς αποτελεί μία πρώτη προσπάθεια συνολικής προσέγγισης υλικού που διαρκώς εμπλουτίζεται.



ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ορισμός συνεταιρισμού

Συνεταιρισμός είναι η εταιρεία που αποτελείται από συνεταίρους των οποίων ο αριθμός και οι εισφορές είναι μεταβλητές και επιδιώκει την δια της συνεργασίας των συνεταίρων προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας εκάστου αυτών.

Αργότερα ο ορισμός αναδιατυπώθηκε με το πρώτο άρθρο του Ν.Δ. της 12-12-1925 ως εξής: «Συνεταιρισμός είναι η εταιρεία που έχει κεφάλαιο μεταβλητό, αποτελείται από συνεταίρους των οποίων ο αριθμός είναι επίσης μεταβλητός και επιδιώκει την δια της συνεργασίας των συνεταίρων προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας εκάστου αυτών».

Ο συνεταιρισμός αποκτά την νομική προσωπικότητα, δηλαδή αρχίζει η νόμιμη ύπαρξή του, από την στιγμή της εγκρίσεως του καταστατικού του. Η διάρκεια ζωής του συνεταιρισμού ορίζεται στο καταστατικό. Μπορεί να είναι και απεριόριστη. Μπορεί να παραταθεί αν είναι ορισμένη. Στην περίπτωση αυτή χρειάζεται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του συνεταιρισμού ένα έτος τουλάχιστον πριν λήξει η καταστατική διάρκεια.



ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

&

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΞΕΛΙΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1. Ορισμός έννοιας Αγροτικού συνεταιρισμού

Αγροτικός συνεταιρισμός είναι η εκούσια ένωση αγροτών η οποία έχει σκοπό την κοινωνική, οικονομική και πολιτική τους ανάπτυξη με την ισότιμη συνεργασία των μελών μέσα σε μία επιχείρηση.

Ο αγροτικός συνεταιρισμός είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική δραστηριότητα.

Έδρα της αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης είναι ο δήμος ή η κοινότητα όπου είναι εγκαταστημένη η διοίκησή της.

Δεν επιτρέπεται η ίδρυση δεύτερου αγροτικού συνεταιρισμού μέσα στην ίδια περιφέρεια. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων ειδικού σκοπού με αντικείμενο την εκτέλεση δασικών εργασιών, την παραγωγή αλιευτικών και μελισσοκομικών προϊόντων.

Δεν επιτρέπεται η ίδρυση δεύτερου αγροτικού συνεταιρισμού ειδικού σκοπού στην ίδια περιφέρεια, όταν λειτουργεί ήδη συνεταιρισμός ειδικού σκοπού⁽¹⁾.

1.2. Είδη αγροτικών συνεταιρισμών

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα, σύμφωνα με την επίσημη νομοθεσία, διακρίνονται σε δύο γενικές κατηγορίες:

- **στους ελεύθερους και**
- **στους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς**

Οι **ελεύθεροι συνεταιρισμοί** δημιουργούνται από τους αγρότες με την ελεύθερη συγκατάθεση και συμμετοχή τους σε αυτούς. Ενώ **οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί** δημιουργούνται με την υποχρεωτική συμμετοχή όλων ή ορισμένου αριθμού των μελών τους.

(1) Βλ. Γ. Δασκάλου, «Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί», Αθήνα – Σύγχρονη Εκδοτική, σελ. 209

Ελεύθεροι Συνεταιρισμοί

α. Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι δημιουργούνται για την ικανοποίηση των πιστωτικών αναγκών των αγροτών, κυρίως με δάνεια που λαμβάνουν από την Αγροτική Τράπεζα. Επίσης δέχονται καταθέσεις των μελών τους, τις οποίες δανείζουν σε άλλα μέλη τους ή ενεργούν άλλες εργασίες. Οι τέτοιου είδους όμως καταθέσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένες και συνεπώς τα δάνεια που χορηγούν στα μέλη τους από την πηγή αυτή είναι ασήμαντα.

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί, εκτός από το βασικό τους αυτό έργο, εκτελούν συνήθως και άλλες εργασίες, όπως προμηθευτικές, από κοινού συγκεντρώσεως και διαθέσεως των προϊόντων των μελών τους, εκμεταλλεύσεως γεωργικών μηχανημάτων, παραγωγικές κλπ.

Οι πιστωτικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί, που αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία, στην ουσία είναι συνεταιρισμοί μικτού χαρακτήρα.

β. Παραγωγικοί Συνεταιρισμοί

Οι παραγωγικοί Συνεταιρισμοί, οι οποίοι ασχολούνται με την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων και τη μεταποίησή τους σε άλλα έτοιμα, καθώς και με άλλες παραγωγικές εργασίες, όπως για την από κοινού καλλιέργεια της γης κλπ.

Οι παραγωγικοί συνεταιρισμοί, ανάλογα με το κύριο προϊόν παραγωγής των μελών τους, ή την κύρια εργασία που εκτελούν διακρίνονται σε: ελαιοπαραγωγικούς, γαλακτοκομικούς, οινοποιητικούς, σηροτροφικούς, μελισσοκομικούς, πτηνοτροφικούς, ριζοπαραγωγικούς, κίτροπαραγωγικούς, μαστιχοπαραγωγικούς, εκμετάλλευσης δασών, εκμετάλλευσης γεωργικών μηχανημάτων, από κοινού καλλιέργειας κτημάτων κλπ.

γ. Συνεταιρισμοί Πώλησης Αγροτικών Προϊόντων

Οι συνεταιρισμοί πώλησης αγροτικών προϊόντων, οι οποίοι συγκεντρώνουν και πωλούν για λογαριασμό των μελών τους τα προϊόντα τους.

Οι συνεταιρισμοί αυτοί, ανάλογα με το κύριο προϊόν παραγωγής των μελών τους, διακρίνονται σε συνεταιρισμούς πώλησης καπνού, σταφίδας, ελαιοκάρπου, σύκων, φρούτων, εσπεριδοειδών, ντομάτας, βαμβακιού κλπ.

δ. Διάφοροι Συνεταιρισμοί

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται όλοι οι άλλοι μερικότεροι συνεταιρισμοί, οι οποίοι δεν μπορούν να καταταθούν σε μία από τις προηγούμενες (3) τρεις κατηγορίες.

Οι συνεταιρισμοί αυτοί είναι:

- ❖ Οι εγγειοβελτιωτικοί
- ❖ Οι υγειονομικοί
- ❖ Οι αλληλοασφαλιστικοί
- ❖ Οι ενοικίασης και αγοράς χωραφιών και λιβαδιών
- ❖ Οι χειροτεχνικοί κλπ.

Το κάθε είδος των παραπάνω συνεταιρισμών, εκτός από τον κύριο σκοπό του, με βάση τον οποίο χαρακτηρίζεται και η κατηγορία στην οποία υπάγεται, εκτελεί και άλλες εργασίες, που είναι οι κύριοι σκοποί των άλλων ειδών. Μιλήσαμε για τους πιστωτικούς που κάνουν και εργασίες προμηθευτικές, από κοινού πωλήσεως παραγωγικές κλπ. Το ίδιο και οι παραγωγικοί εκτελούν εργασίες πιστωτικές, προμηθευτικές κλπ.

Επίσης, οι προμηθευτικοί συνεταιρισμοί εκτελούν πιστωτικές εργασίες κλπ. Το ίδιο οι συνεταιρισμοί πώλησης και οι άλλοι διάφοροι κάνουν εργασίες πιστωτικές, προμηθευτικές, παραγωγικές κλπ. Στην ουσία όλα τα είδη των αγροτικών συνεταιρισμών στην Ελλάδα, είναι συνεταιρισμοί μικτής μορφής.

Εκτός από τα παραπάνω είδη ελευθέρων αγροτικών συνεταιρισμών υπάρχουν και οι αλιευτικοί και οι σχολικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι δεν υπάγονται στις παραπάνω κατηγορίες και αποτελούν ξεχωριστές κατηγορίες. Οι μεν πρώτοι γιατί υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας, οι δε δεύτεροι, λόγω της ιδιομορφίας τους και γιατί η ίδρυση σχολικών συνεταιρισμών προβλέπεται σε όλα τα σχολεία και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας. Φυσικά σήμερα οι σχολικοί συνεταιρισμοί στην πραγματικότητα είναι αγροτικοί συνεταιρισμοί γιατί στην τεράστια πλειοψηφία τους λειτουργούν στα σχολεία των χωριών.

Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί

- Οινοποιητικοί Συνεταιρισμοί για κρασιά της Σάμου και μερικών ακόμα περιοχών.
- Συνεταιρισμοί προστασίας των προϊόντων της Σαντορίνης.
- Συνεταιρισμοί των παραγωγών μαστίχας Χίου.
- Σύνδεσμοι (συνεταιρισμοί) των παραγωγών κίτρων της Κρήτης.
- Ένας συνεταιρισμός των παραγωγών κρόκου (άνθους φυτού που χρησιμοποιείται κυρίως στην Βαφική).
- Συνεταιρισμοί για τη διαχείριση λιβαδιών και συνιδιόκτητων δασών.

1.3. Δραστηριότητες αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

Η αγροτική συνεταιριστική οργάνωση με τις δραστηριότητές της καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων.

Ενδεικτικά οι δραστηριότητες αναφέρονται στα εξής:

- ◆ Συλλογική καλλιέργεια και εκμετάλλευση γεωργικών εκτάσεων.
- ◆ Ίδρυση και λειτουργία κοινών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
- ◆ Κατασκευή, συντήρηση και αγορά των αγροτικών μηχανημάτων για εξυπηρέτηση των συνεταίρων και την οργάνωσης.
- ◆ Πρακτόρευση στην περιφέρεια των ασφαλιστικών εταιριών, των οποίων η πλειονότητα ανήκει σε αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή και στην Α.Τ.Ε.
- ◆ Παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη.
- ◆ Δημιουργία συνεταιριστικών επιχειρήσεων για την προμήθεια στα μέλη καταναλωτικών αγαθών.
- ◆ Παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης.
- ◆ Κάθε δραστηριότητα για την βελτίωση της κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης των αγροτών και του βιοτικού τους επιπέδου.
- ◆ Επισημαίνεται ότι οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις απαγορεύεται να χορηγούν δάνεια σε μη μέλη τους ή να παρέχουν εγγυήσεις υπέρ τρίτων ⁽²⁾.

(2) Καζάκος Βαγγέλης, «Συνεταιριστικές Αγροτικές Οργανώσεις και οι παραπέρα προβλεπόμενες εξελίξεις», σελ. 8,9»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

Αστικοί Συνεταιρισμοί

1.1. Ορισμός Αστικού Συνεταιρισμού – Χαρακτηριστικά

Είναι μία εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό, η οποία, χωρίς να αναπτύσσει δραστηριότητες αγροτικής οικονομίας, αποβλέπει, ιδίως με τη συνεργασία των μελών, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξή τους, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, μέσα σε μία κοινή επιχείρηση⁽³⁾.

Ο Αστικός Συνεταιρισμός δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα, αλλά οικονομικό, δηλαδή αποβλέπει στην αναβάθμιση των μελών του, να βελτιώσουν την αποδοτικότητά τους είτε αγοράζοντας με καλύτερους όρους είτε προωθώντας τις πωλήσεις τους, είτε μειώνοντας το κόστος παραγωγής κλπ. Έχει νομική προσωπικότητα και για τη σύστασή του απαιτούνται 15 τουλάχιστον πρόσωπα. Ο αριθμός των προσώπων μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί αφού η είσοδος και έξοδος των συνεταίρων είναι ελεύθερη.

Κάθε μέλος έχει μία ψήφο, κάτι που διασφαλίζει την ίση συμμετοχή στην διοίκηση του συνεταιρισμού. Η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό και το Εποπτικό Συμβούλιο είναι το όργανο Διοίκησης του Αστικού συνεταιρισμού.

1.2. Είδη Αστικών Συνεταιρισμών

Η διάκριση των συνεταιρισμών σε γεωργικούς και αστικούς έγινε με το Ν.Δ. της 12-12-1925. Οι αστικοί συνεταιρισμοί, όπως άλλωστε όλοι οι συνεταιρισμοί, τέθηκαν σε ισχύ με το Ν.602/1915 υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ). Εκεί παρέμειναν ώσπου να μεταβιβαστεί η εποπτική αρμοδιότητα στο Υπουργείο Εργασίας (1935) ή σε άλλα Υπουργεία, όταν πρόκειται για εξειδικευμένες κατηγορίες τους.

(3) Γ. Δασκάλου, ό.π., σ. 253

Ο Ν.1667/1986 εντάσσει στην κατηγορία των Αστικών Συνεταιρισμών τους παραγωγικούς, καταναλωτικούς, προμηθευτικούς, πιστωτικούς, μεταφορικούς και τουριστικούς. Εντάσσει επίσης τους οικοδομικούς και τους συνεταιρισμούς Φαρμακοποιών για τους οποίους ισχύει και ειδική νομοθεσία, ενώ δεν αναφέρει καθόλου τους ασφαλιστικούς. Από την νομοθεσία επιτρέπεται η άσκηση περισσότερων δραστηριοτήτων από τον ίδιο συνεταιρισμό, αρκεί να υπάρχει καταστατική πρόβλεψη. Συνήθως όμως η φύση των εργασιών δεν επιτρέπει τη μεγάλη διαφοροποίηση. Το αντικείμενο της κάθε κατηγορίας μπορεί να συνοψισθεί στα ακόλουθα:

Καταναλωτικοί

Προμήθεια στα μέλη ή στο ευρύ κοινό καταναλωτικών αγαθών οικιακής ανάγκης όπως τρόφιμα, ενδύματα, είδη καθαριότητας κ.ο.κ.

Προμηθευτικοί ή αγοράς

Εφοδιασμός των μελών ή και τρίτων με αγαθά επαγγελματικής χρήσης όπως πρώτες ύλες, ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα, εργαλειομηχανές, εξαρτήματα, ανταλλακτικά κ.ο.κ. Οι συνεταιρισμοί αυτοί ιδρύονται με στόχο ένα ή περισσότερα συγγενικά επαγγέλματα.

Πιστωτικοί

Σχετίζονται με τη χορήγηση δανείων στα μέλη τους και τη συγκέντρωση καταθέσεων.

Παραγωγικοί

Κατασκευή αγαθών ή διεκπεραίωση υπηρεσιών με την προσωπική εργασία των μελών κυρίως. Ο ίδιος ο συνεταιρισμός συνδυάζει και την πώληση.

Πώλησης

Ομαδοποιημένη πώληση αγαθών, τα οποία παράγουν τα μέλη χωριστά στις ατομικές επιχειρήσεις τους ή συλλογικά σε παραγωγικούς συνεταιρισμούς.

Οι προμηθευτικοί, οι παραγωγικοί και πωλήσεως αποκαλούνται συχνά όλοι μαζί και βιοτεχνικοί συνεταιρισμοί επειδή συγκεντρώνουν στους κόλπους τους σχεδόν αποκλειστικά βιοτέχνες.

Μεταφορικοί

Μεταφορά εμπορευμάτων ή επιβατών από ιδιοκτήτες οχημάτων, οι οποίοι συνήθως το οδηγούν οι ίδιοι.

Τουριστικοί

Οργάνωση της εκμετάλλευσης υπνοδωματίων με τη σύσταση κοινού τουριστικού γραφείου.

Ασφαλιστικοί

Συγκέντρωση και καταβολή στον οργανισμό ασφάλισης (ΙΚΑ) των ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη και εργαζομένου από άτομα που συνήθως έχουν τις δύο ιδιότητες χωρίς μόνιμη επαγγελματική στέγη.

Άλλη μορφή αποτελούν οι αλληλοασφαλιστικοί των λεωφορειούχων (ΚΤΕΛ) για ασφαλιστική κάλυψη των λεωφορείων τους (υλικές ζημιές – σωματικές βλάβες).

Φαρμακευτικοί

Μορφή προμηθευτικών συνεταιρισμών των φαρμακοποιών.

1.3. Δραστηριότητες των Αστικών Συνεταιρισμών

Ο νομοθέτης στον ορισμό του Αστικού Συνεταιρισμού που προαναφέρθηκε απέκλεισε την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αγροτικής οικονομίας. Προσδιορίζει δε τις δραστηριότητες ιδιαίτερα στους ακόλουθους τομείς:

- κοινή οργάνωση παραγωγής
- προμήθεια αγαθών για βιοτικές και επαγγελματικές ανάγκες
- παροχή τεχνικής ή οργανωτικής βοήθειας στα μέλη για αύξηση ή βελτίωση της παραγωγής
- μεταποίηση ή διάθεση προϊόντων των μελών τους
- παροχή δανείων, εγγυήσεων, ασφαλειών ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη
- επαγγελματική, συνεταιριστική και πολιτιστική εκπαίδευση
- ικανοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών ⁽⁴⁾.

1.4. Προβλήματα των Αστικών Συνεταιρισμών

Η ιστορία των Αστικών συνεταιρισμών είναι μόνο τμηματικά γνωστή και όχι ολοκληρωμένα και σε βάθος. Αυτό διαπιστώνεται από τη δυσχέρεια εντοπισμού του ακριβούς αριθμού τους, του αριθμού εκείνων που λειτουργούν και του αριθμού των μελών τους, χωρίς να προβάλλονται αξιώσεις για τα οικονομικά μεγέθη των δραστηριοτήτων τους ή την αναλογία τους στον κάθε κλάδο και τη συμμετοχή στο εθνικό προϊόν. Η ευθύνη γι' αυτήν την αδυναμία εντοπίζεται στην έλλειψη σταθερού και καλά οργανωμένου και συντονισμένου εποπτικού φορέα, στην αδιαφορία της Πολιτείας για την ακριβή καταγραφή ενός αξιόλογου τμήματος της εθνικής ιστορίας, στην αδιαφορία επίσης της Πανεπιστημιακής Κοινότητας και των Ερευνητικών Ιδρυμάτων της Χώρας, αλλά και στην έλλειψη κάποιας συντονιστικής εθνικής δομής των ίδιων των συνεταιρισμών.

(4) Γ. Δασκάλου, ό.π, σ.254

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

Η ιστορική Εξέλιξη του Συνεταιρισμού στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα ο συνεταιρισμός εμφανίζεται πολύ νωρίς ως όργανο αυτοβοήθειας. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας οι Έλληνες έχουν να επιδείξουν σημαντική συνεταιριστική δράση. Λαμπρά παραδείγματα αποτελούν η Συντροφιά των Αμπελακίων στην Θεσσαλία (1788-1811), η οποία ουσιαστικά ήταν συνεταιρισμός παραγωγής, αλλά και καταναλώσεως, οι προ και μετά την επανάσταση του 1821 ναυτικοί συνεταιρισμοί των νήσων του Αιγαίου, στους οποίους οφείλεται η ανάπτυξη του ελληνικού ναυτικού κ.λ.π.

Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους και τον μαρασμό των ελληνικών κοινοτήτων σταματά για μεγάλο διάστημα η συνεταιριστική κίνηση για να εμφανιστεί πάλι ζωηρή κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο, όπου εν τω μεταξύ είχαν εμφανιστεί πρόσφορες συνθήκες για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού.

Στη νεότερη αυτή συνεταιριστική κίνηση πρωτοστατεί και πάλι η Θεσσαλία, σε μία πόλη της οποίας, τον Αλμυρό, ιδρύθηκε το έτος 1900 ο πρώτος πιστωτικός και κοινής χρήσεως αλωνιστικών μηχανών, συνεταιρισμός, με το όνομα «Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας».

Ο Συνεταιρισμός αυτός χρησίμευσε ως παράδειγμα προς ίδρυση και άλλων συνεταιρισμών κατά το διάστημα 1900-1912.

Στην Ελλάδα ουσιαστικά μόνο οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αναπτύχθηκαν. Κατά το έτος 1960 υπήρχαν 7.437 συνεταιρισμοί με 737.579 μέλη. Από αυτούς 6.360 συνεταιρισμοί ανήκαν σε 131 ενώσεις συνεταιρισμών. Υπάρχουν επίσης κατά κλάδους (Βάμβακος, λαδιού, σταφίδας κ.λ.π.) κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Τέτοιες ενώσεις είναι η Ελαιουργική, Οινική, Συκική κ.α. Παράλληλα οργανώθηκαν πολλές κοινοπραξίες ομοειδών συνεταιρισμών (σουλτανίνας, μελισσοκομικών, γαλακτοκομικών κ.λ.π.), όπως και ανώνυμες συνεταιριστικές εταιρείες.

Επικεφαλής όλης αυτής της συνεταιριστικής κίνησης βρίσκεται η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεως Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ) που ιδρύθηκε το 1936.

Οι αστικοί συνεταιρισμοί σημείωσαν πολύ μικρή δραστηριότητα στην Ελλάδα εκτός από εκείνους που έτυχαν να έχουν ειδικά προνόμια από το κράτος ή από άλλους ισχυρούς οικονομικούς οργανισμούς, όπως οι καταναλωτικοί και οικοδομικοί συνεταιρισμοί δημοσίων υπαλλήλων, στρατιωτικών, τραπεζικών κ.λ.π.

Όσον αφορά την αγροτοσυνεταιριστική κίνηση στην Ελλάδα η θητεία της ξεκινά στην πρώτη δεκαετία του αιώνα μας με διπλές οργανωτικές μορφές, του αγροτικού συνδικαλισμού με τους αγροτικούς συλλόγους για το πρόβλημα της γης και του συνεργατισμού, για την ανάπτυξη και καλύτερη αξιοποίηση της παραγωγής. Κυρίαρχη θέση στην εξέλιξη παίρνει ο συνεργατισμός. Με την κρατική μάλιστα αναγνώριση της συνεταιριστικής κίνησης, με το Νόμο 602 «περί συνεταιρισμού» το 1915, το αγροτικό συνδικαλιστικό κίνημα, με τους αγροτικούς συλλόγους, πέρασε σε μεγάλο βαθμό από τους αγροτικούς συλλόγους στις συνεταιριστικές οργανώσεις. Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας στην πολύχρονη ιστορία του, έχει περάσει μία σειρά φάσεων και στάδια ανάπτυξης, στασιμότητας, αλλά συχνά και κάμψης. Ιδιαίτερα σκληρά και βάνουσα δοκιμάστηκε από τις δύο δικτατορίες του Μεταξά και του Παπαδόπουλου, καθώς και στα χρόνια της αξονικής κατοχής και της κατάστασης που ακολούθησε τα χρόνια του εμφυλίου πολέμου.

Σε αυτές τις περιόδους το συνεταιριστικό κίνημα διώχθηκε βάνουσα και αιματηρά. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις στη χώρα μας έχασαν κάθε συνεταιριστική ελευθερία και αυτοδιοίκηση και μετατράπηκαν σε όργανα εξυπηρέτησης των συμφερόντων του τραπεζικού και εμποροβιομηχανικού κεφαλαίου.

Γενικά οι αγροτικοί συνεταιρισμοί σε όλη την περίοδο λειτουργίας τους και ιδιαίτερα μεταπολεμικά, έχουν διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της αγροτιάς, τόσο ως οργανισμοί οικονομικοί όσο και ως όργανα πάλης για τα ζητήματα των αγροτών (πιο παλιά το πρόβλημα της γης και τώρα η προστασία της σοδειάς με την διεκδίκηση ικανοποιητικών τιμών, και ακόμη με την επεξεργασία και διακίνηση των προϊόντων τους).

Συνεταιρισμοί επίσης είχαν ιδρυθεί σε κάμποσα άλλα χωριά, όπως της Θεσσαλίας στο Γκερλί της Λάρισας, στα Φάρσαλα, στο Μπαϊρακλί Φαρσάλων, στο Μεσενικόλα Καρδίτσας κλπ. Της Ευβοίας στα Πολιτικά, στο Αχλάδι, στο Οξόβιλο

κλπ. Της Πελοποννήσου στην Αμαλιάδα, στο Άργος, στο Μούλκι Κορινθίας κλπ. Επίσης στην περιφέρεια Φθιώτιδας και σε άλλες περιφέρειες.

Οι συνεταιρισμοί που είχαν ιδρυθεί ως το 1910 ήταν πολύ λίγοι. Από το 1911-1912 η συνεταιριστική κίνηση άρχισε να αναπτύσσεται και να ιδρύονται συνεταιρισμοί με κάπως γρηγορότερο από πριν ρυθμό.



ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ



1. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Ροδόπης

1.1. Κατηγορίες των αγροτικών συνεταιρισμών στο Νομό Ροδόπης

Στο Νομό Ροδόπης λειτουργούν σήμερα 104 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων.

Συνολικά Υπάρχουν:

- 81 πιστωτικοί συνεταιρισμοί, 2 από τους οποίους είναι: ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Λοφαρίου που ιδρύθηκε το 1932 και ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Χαμηλού που ιδρύθηκε το 1937.
- 18 παραγωγικοί συνεταιρισμοί μερικοί από τους οποίους είναι:
 - Αγροτικός συνεταιρισμός «Γλυφάδα»
 - Αγροτικός συνεταιρισμός «Μικρ. Κρανοβουνίου»
 - Αγροτικός συνεταιρισμός « Σίδηροχωρίου» κ.α.
- 2 Δασικοί Συνεταιρισμοί:
 - Αγροτικός Δασικός Συνεταιρισμός «Συκοράχης»
 - Αγροτικός Δασικός Συνεταιρισμός «Κέχρου»
- 3 Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί

Το 1928 ιδρύθηκε η ΕΑΣ Ροδόπης με έδρα την Κομοτηνή και το 1985 ιδρύθηκε ο Προμηθευτικός Καταναλωτικός Συνεταιρισμός Υπαλλήλων Νομού Ροδόπης με έδρα την Κομοτηνή ⁽⁵⁾.

1.2. Δραστηριότητες της Ε.Α.Σ. Ροδόπης

Κύριες δραστηριότητες της Ε.Α.Σ. Ροδόπης είναι:

- Οι πιστωτικές εργασίες που αφορούν κυρίως στα δάνεια που παίρνει η ένωση από την Α.Τ.Ε. και τα χορηγεί στους αγρότες μέσω του Συνεταιρισμού τους, αναλαμβάνοντας ρόλο μεσολαβητή και εγγυητή.
- Προμηθευτικές εργασίες που αφορούν στα τρόφιμα, λιπάσματα, γεωργικά φυτοφάρμακα και ζωοτροφές, τα οποία χορηγούνται στους παραγωγούς μέσω πρατηρίων που συντηρεί. Επιδιώκει ακόμη την τροφοδότηση των μελών της με βαμβακόσπορο.

(5) Καλαϊτζίδης Κ., Κασάπης Β., «Οικονομική και Συνεταιριστική Ανάπτυξη Νομού Ροδόπης», Μεσολόγγι 1992, σελ.65

- Η οργάνωση και η παροχή στα μέλη της κάθε είδους επιστημονικής και τεχνικής βοήθειας για την διευκόλυνση και αύξηση της γεωργικής παραγωγής.
- Η επιμέλεια και επεξεργασία του βαμβακιού για την παραγωγή ίνας και βαμβακόσπορου.
- Η λειτουργία σύγχρονου τυροκομείου με σημαντική δραστηριότητα, τη συγκέντρωση γάλακτος Πρόβειου και κατσικίσιου από κτηνοτρόφους της Περιφέρειας για την Παρασκευή τυριού και διαφόρων τυροκομικών προϊόντων.
- Η λειτουργία σύγχρονου εκκοκκιστηρίου βάμβακος, που ολοκληρώθηκε το έτος 1989.
- Η εκμετάλλευση γεωργικών μηχανημάτων και εγκαταστάσεων (όπως το σιλό και τα ξηραντήρια αραβόσιτου).
- Η συγκέντρωση και διαχείριση προϊόντων για λογαριασμό τρίτων (σίτου, κριθής, αραβόσιτου, βάμβακος κ.λ.π.)
- Η συγκέντρωση και εμπορία της βιομηχανικής τομάτας και συμπύρινων προς τις βιομηχανίες κονσερβοποίησης.
- Παρεπόμενες δραστηριότητες όπως η λογιστική εξυπηρέτηση των συνεταιρισμών – μελών και μη, η διανομή των επιδοτήσεων στους αγρότες, η επιστροφή του Φ.Π.Α. στους παραγωγούς κ.λ.π.
- Η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιίας⁽⁶⁾.

1.3. Προβλήματα στο Νομό Ροδόπης

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο Νομό Ροδόπης είναι η ελλιπής στελέχωση των συνεταιρισμών, ιδίως σε ειδικευμένο προσωπικό, η στενότητα κεφαλαίων γιατί τα κεφάλαια προέρχονται από την εισφορά των εταίρων με αποτέλεσμα να μην μπορεί να κρατηθεί ένας συνεταιρισμός με λίγα μέλη και πολύ περισσότερο να προβαίνει σε επενδύσεις.

2. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στο Νομό Έβρου

Η συνεταιριστική οργάνωση του Νομού Έβρου παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα:

(6) Καλαϊτζίδης Κ., Κασάπης Β., Στο ίδιο, σ.σ. 61-62

Υπάρχουν πέντε ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Δευτεροβάθμιες Οργανώσεις) στις περιοχές Ορεστιάδας, Διδυμοτείχου, Σουφλίου, Φερών, Αλεξανδρούπολης.

Οι δραστηριότητες των παραπάνω συνεταιρισμών είναι πολύ περιορισμένες, γιατί δεν έχουν επεκταθεί σε επιχειρηματικές οργανώσεις. Μέσα σε αυτές τις δραστηριότητες μπορούν να αναφερθούν οι μικρές γεωργικές βιομηχανίες όπως το εργοστάσιο Ζωοτροφών Ορεστιάδας, τα διάφορα Τυροκομεία. (Αλεξανδρούπολης – Σουφλίου).

Από τα σπουδαιότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στο Νομό είναι:

- ◆ Ο καταμερισμός των συνεταιριστικών δυνάμεων.
- ◆ Η ελλιπής στελέχωση των συνεταιρισμών, ιδίως σε ειδικευμένο προσωπικό.
- ◆ Η στενότητα κεφαλαίων.
- ◆ Η έλλειψη συστηματικής συνεταιριστικής αγωγής και εκπαίδευσης με σκοπό τη δημιουργία στελεχών των συνεταιρισμών ⁽⁷⁾.

3. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Δράμας

3.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών Δράμας

Πρωτοβάθμιοι

Στο νομό Δράμας υπάρχουν 123 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων όπου παρουσιάζουν μία σημαντική δραστηριότητα στο νομό.

Ανάλογα με τις κατηγορίες υπάρχουν:

- Πιστωτικοί
- Συνεταιρισμοί Πωλήσεως
- Παραγωγικοί Συνεταιρισμοί ⁽⁸⁾

Δευτεροβάθμιοι

Η ένωση Γ.Σ. Δράμας εδρεύει στη Δράμα και η Περιφέρειά της καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που είναι μέλη της.

(7) Ξανθούλη Βαλασία, « Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Αλεξανδρούπολης», Μεσολόγγι 1992, σελ. 9

(8) Κυριακίδου Ιωάννα, «Οικονομική και Συνεταιριστική Ανάπτυξη Ν. Δράμας», Μεσολόγγι, 1993, σελ.39

Σήμερα στην Ε.Γ.Σ. Δράμας είναι 123 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί από τους οποίους οι 68 είναι αγροτικοί, οι 54 δασικοί και ένας μελισσοκομικός συνεταιρισμός (9).

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Στο νομό Δράμας εκτός από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς υπάρχουν και οι αστικοί. Υπάρχουν αρκετοί τέτοιοι συνεταιρισμοί όμως λίγοι είναι αυτοί που παρουσιάζουν αξιόλογη δραστηριότητα, ενώ οι υπόλοιποι αδρανούν και οι δραστηριότητές τους είναι πολύ μικρές.

Οι αστικοί συνεταιρισμοί που εδρεύουν στο Νομό είναι:

- ◆ Ο προμηθευτικός, καταναλωτικός και παραγωγικός συνεταιρισμός Δράμας, ο οποίος ιδρύθηκε το 1978.
- ◆ Ο καταναλωτικός – Πιστωτικός συνεταιρισμός Δράμας, ο οποίος ιδρύθηκε το 1981 και το πρώτο κατάστημα άρχισε να λειτουργεί το 1984 (10).

3.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών Νομού Δράμας

Οι κύριες δραστηριότητες των συνεταιρισμών του νομού είναι οι ακόλουθες:

- Φροντίζουν για την βελτίωση της παραγωγής και της ποιότητας των προϊόντων και για την εξασφάλιση καλύτερων τιμών πώλησης.
- Επεξεργάζονται και πωλούν τα προϊόντα των παραγωγών μελών τους ή φροντίζουν για την αποθήκευση και τη διατήρησή τους.
- Αναλαμβάνουν την συγκέντρωση του γάλακτος, και το παραδίδουν στη βιομηχανία γάλακτος (ΝΕΟΓΑΛ) (11).
- Οργανώνουν και παρέχουν στα μέλη τους κάθε είδους επιστημονική και τεχνική βοήθεια για την διευκόλυνση και αύξηση της γεωργικής παραγωγής.
- Παίζουν ρόλο μεσολαβητή και εγγυητή στο δανεισμό των συνεταιρισμένων μελών του, από την ΑΤΕ (12).

(9) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 37

(10) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 44

(11) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 40

- Διαθέτουν τα προϊόντα τους την κατάλληλη εποχή και αποφεύγουν τον κίνδυνο φθοράς σε περίπτωση φθαρτών προϊόντων, αν για οποιοδήποτε λόγο, καθυστερεί η διάθεσή τους στην αγορά.
- Έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν εκ των προτέρων τις ποσότητες που θα διαθέσουν στους συνεταιρισμούς, δεδομένου ότι από νωρίς κλείνουν τις σχετικές συμφωνίες .

Έτσι μπορούν να προγραμματίσουν όχι μονάχα τη διάθεση αλλά πολλές φορές και την παραγωγή ορισμένων προϊόντων ⁽¹³⁾.

3.3. Προβλήματα συνεταιρισμών

Τα προβλήματα των συνεταιρισμών που αναφέραμε παραπάνω είναι αυτά που αφορούν:

- Στην ελλιπή οργάνωση και στελέχωσή τους με έμπειρο και ειδικευμένο προσωπικό, ικανό ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των μελών.
- Στην έλλειψη προγραμματισμού και Μάρκετινγκ, ώστε κάθε δραστηριότητα να είναι αποτελεσματική και να αποφέρει κέρδος.
- Στην έλλειψη ίδιων πόρων δεδομένου ότι η χρηματοδότησή τους εξαρτάται από την ΑΤΕ. Αποτέλεσμα αυτού είναι η υπερχρέωση των συνεταιρισμών στην ΑΤΕ, ιδίως τα τελευταία χρόνια που τα επιτόκια των δανείων είναι πολύ ψηλά ⁽¹⁴⁾.
- Στην καθυστέρηση της ανάπτυξης στον αγροτικό τομέα, που οφείλεται κυρίως:
 - Στο μικρό μέγεθος και στον κατακερματισμό του γεωργικού κλήρου
 - Στο χαμηλό επίπεδο της τεχνολογίας, γιατί ο μικρός γεωργικός κλήρος δεν επιτρέπει την πλήρη εκμηχάνιση και
 - Στο ότι αρδεύονται περιορισμένες εκτάσεις ⁽¹⁵⁾.

4. Οι συνεταιρισμοί στο Νομό Σερρών

Στον Νομό Σερρών ιδρύθηκε το 1928 η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Σερρών, με έδρα την πόλη των Σερρών.

(12) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 38

(13) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 48

(14) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 55

(15) Κυριακίδου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ. 56

4.1. Δραστηριότητες της Ε.Α.Σ. Σερρών

Οι δραστηριότητες που αναπτύσσει η ΕΑΣ Σερρών είναι οι ακόλουθες:

1. Παρέχει στα μέλη της κάθε συνδρομή και φροντίζει για τον εφοδιασμό τους με τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή τους.
2. Φροντίζει για την διακίνηση, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων των μελών της.
3. Φροντίζει για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων επαγγελματικής και συνεταιριστικής επιμόρφωσης των μελών της.
4. Πρακτορεύει στην περιφέρειά της, τις ασφαλιστικές εταιρίες που η πλειονότητα των μετοχών τους κατέχεται από Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις ή και την ΑΤΕ.
5. Πρακτορεύει στην περιφέρειά της, τους Οργανισμούς ασφάλισης αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.
6. Οργανώνει και παρέχει στα μέλη της κάθε είδους τεχνική βοήθεια για την διευκόλυνση και βελτίωση της παραγωγής ή τη μείωση του κόστους της.
7. Διαδίδει τον θεσμό του Συνεταιρισμού στον Αγροτικό πληθυσμό της περιφέρειάς της.
8. Συνιστά υπηρεσία λογιστικής εξυπηρέτησης των Συνεταιρισμών και φροντίζει για τις νομικές τους υποθέσεις, εφόσον τούτο της ζητηθεί.
9. Συμβουλεύει και παρέχει κάθε βοήθεια στους Συνεταιρισμούς κατά την σύστασή τους και σε όλες τις λεπτομέρειες της διαχείρισης και των εργασιών τους.
10. Τηρεί και ενημερώνει ειδικούς φακέλους για όλους τους συνεταιρισμούς της περιφέρειάς της.
11. Αναλαμβάνει για λογαριασμό κρατικών ή άλλων Οργανισμών την συγκέντρωση, εναποθήκευση, επεξεργασία και διάθεση γεωργικών ή άλλων προϊόντων της περιφέρειάς της με προμήθεια.
12. Αποκτά ίδια μέσα μεταφοράς.
13. Δημιουργεί και εκμεταλλεύεται φυτώρια και αγροκήπια καθώς και πρότυπα εκτροφεία ζώων για λόγους έρευνας και πειραματισμού νέων τεχνολογιών.
14. Αναλαμβάνει, είτε μόνη για λογαριασμό της σαν Νομικό Πρόσωπο, είτε σε συνεργασία με άλλες Συνεταιριστικές Οργανώσεις ή Οργανισμούς ή και Εταιρείες, την διεξαγωγή εργασιών αγοράς, επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

15. Αναλαμβάνει και μεριμνά για την κτηνιατρική περίθαλψη των ζώων των συνεταιρίων και πελατών του Εργοστασίου Συνθέτων Ζωοτροφών.
16. Διεκδικεί και αγωνίζεται για τα προβλήματα των αγροτών ⁽¹⁶⁾.

4.2. Προβλήματα της ένωσης

Τα προβλήματα της ΕΑΣ Σερρών είναι:

- Η απώλεια της αποκλειστικότητας που είχε σε εργασίες όπως: λιπάσματα, σπόροι, ζωοτροφές, εφόδια, τα οποία μετατρέπονται σε επιχειρηματικές δραστηριότητες με παράλληλη δράση των ιδιωτών και του ανταγωνισμού.
- Η σταδιακή κατάργηση της συγκέντρωσης αγροτικών προϊόντων (δημητριακά, βαμβάκι) με τιμές και ποσότητες κρατικής παρέμβασης. Οι επιδοτήσεις δεν δίνονται πια στις τιμές αλλά στο εισόδημα των αγροτών. Οι τιμές σταδιακά διαμορφώνονται με τον μηχανισμό της αγοράς. Η Ένωση είναι αναγκασμένη να κάνει σύντομα ολοκληρωμένες συγκεντρώσεις και εμπορεία για λογαριασμό των παραγωγών της, να τηρεί αυστηρά τις προδιαγραφές των προϊόντων και να προγραμματίζει τις ποσότητες παραλαβής. Γιατί η αγορά θα ορίζει τις τιμές και η Ένωση θα κάνει εκκαθάριση προς τον παραγωγό για τις τιμές αυτές.
- Η σταδιακή επικράτηση στην Α.Τ.Ε. κριτηρίων παρόμοιων με αυτά των Εμπορικών Τραπεζών με αποτέλεσμα να στενεύουν οι δυνατότητες φτηνής χρηματοδότησης και να αυξάνονται τα επιτόκια χορηγήσεων της στο αντίστοιχο ύψος προς τους ιδιώτες και εμπόρους.
- Η μείωση του αγροτικού πληθυσμού η οφειλόμενη και στις αναδιαρθρώσεις καλλιεργειών.
- Η άσκηση από το κράτος αγροτικής πολιτικής εναρμονισμένης στην κατεύθυνση της τήρησης ίσων αποστάσεων από συνεταιρισμούς και ιδιώτες γεγονός που δυσκολεύει τον κοινωνικό χαρακτήρα των συνεταιρισμών ⁽¹⁷⁾.

(16) Άγγος Δημήτριος, «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ν. Σερρών», Μεσολόγγι, 1993, σελ.14,15,16

(17) Άγγος Δημήτριος, Στο ίδιο, σ.σ.51,52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ



1. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στον Νομό Πέλλας

1.1. Γενικά

Οι Δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις στον Νομό Πέλλας είναι 4. Η ένωση Γιαννιτών είναι η πρώτη πρωτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1928 στο Νομό και έχει ως έδρα της την πόλη των Γιαννιτών. Έχει στη δύναμή της 92 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς από τους οποίους οι 80 είναι πιστωτικοί και οι 12 είναι πώλησης οπωροκηπευτικών προϊόντων.

Το 1929 ιδρύθηκε στην πρωτεύουσα τον Νομού Πέλλας η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Έδεσσας – Σκύδρας. Το 1953 ιδρύθηκε η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αλμωπίας με έδρα της την Αριδαία. Το 1965 ιδρύεται η ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Πωλήσεως Οπωροκηπευτικών Βερμίου με έδρα την Σκύδρα. Η Ένωση αυτή αποτελείται από 17 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς από τους οποίους οι 15 είναι συνεταιρισμοί Οπωροκηπευτικών και οι 2 είναι κηπευτικοί.

1.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών

Οι δραστηριότητες της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Γιαννιτών είναι:

- Η συγκέντρωση, αποθήκευση και διανομή δημητριακών. Η συγκέντρωση γίνεται για λογαριασμό της ΚΥΔΕΠ στους ιδιόκτητους αποθηκευτικούς χώρους της Ένωσης.
- Προμήθεια, διανομή λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.
- Συγκέντρωση, εκκοκ/ση, συσκευασία, τυποποίηση, αποθεματοποίηση και διάθεση βαμβακιού.
- Παραγωγή, διάθεση βαμβακελαίου, βαμβακοπάστας και σαπυνοποιίας.
- Κονσερβοποίηση φρούτων
- Συγκέντρωση, διαλογή, συντήρηση συσκευασία, τυποποίηση και διάθεση στο εσωτερικό και εξωτερικό οπωροκηπευτικών (ροδάκινων, μήλων, αχλαδιών).
- Διάθεση τροφίμων και ειδών βιοτικής ανάγκης από ιδιόκτητα Super-Market ⁽¹⁸⁾.

Στις βασικές δραστηριότητες των ΑΕΣ – Έδεσσας – Σκύδρας, Αλμωπίας και της Γεωργικής Ένωσης Συνεταιρισμών Πωλήσεως Οπωροκηπευτικών Βερμίου περιλαμβάνονται:

(18)Σοφίας Ν. Βενιαμίδου, «Οι συνεταιριστικές οργανώσεις στον Νομό Πέλλας», Σκύδρα, 1990, σελ.31

Πιστωτικές εργασίες

Στον τομέα των πιστώσεων οι ενώσεις έχουν δραστηριοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό για να εξυπηρετήσουν με τον καλύτερη δυνατό τρόπο τους παραγωγούς της περιοχής με το διαμεσολαβητικό τους ρόλο για τη χορήγηση των βραχυπρόθεσμων δανείων της ΑΤΕ.

Προμηθευτικές εργασίες

Από τις προμηθευτικές εργασίες οι ενώσεις έχουν δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη διάθεση ειδών που καλύπτουν βιοτικές ανάγκες καθώς και ειδών οικιακής χρήσης. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των μελών τους έχουν ιδρύσει πρατήρια τροφίμων (Super-Market).

Εργασίες συγκέντρωσης και διάθεσης προϊόντων για λογαριασμό των μελών τους

Οι ενώσεις αναλαμβάνουν την συγκέντρωση και από κοινού πώληση όλων των αγροτικών προϊόντων των μελών τους στο εξωτερικό ή το εσωτερικό.

Διαχείριση λιπασμάτων, γεωργικών και λοιπών εφοδίων

Οι ενώσεις έχουν ιδρύσει αποθηκευτικά κέντρα και διαθέτουν για τις καλλιεργητικές ανάγκες των παραγωγών τους, λιπάσματα της ΣΥΝΕΛ καθώς και φυτοφάρμακα. Επίσης διαθέτουν ζωοτροφές ⁽¹⁹⁾.

1.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Τα προβλήματα που εντοπίζονται στους συνεταιρισμούς του Νομού Πέλλας είναι τα εξής:

- Οι περισσότεροι συνεταιρισμοί δεν διαθέτουν δικά τους κεφάλαια με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αναπτύξουν μόνοι τους οποιαδήποτε δράση.

(19) Σοφίας Ν. Βενιαμίδου, Στο ίδιο, σ.σ55-56

Οι διοικούντες τις ενώσεις μερικές φορές δεν είναι επαρκώς καταρτισμένοι, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταποκριθούν στην διοίκηση – διαχείριση και στην γενικότερη καθοδήγηση των ενώσεων ⁽²⁰⁾.

- Η παρουσία των εποπτικών οργάνων της ΑΤΕ, που ελέγχουν τον τρόπο λειτουργίας καθώς και όλες τις δραστηριότητες των ενώσεων, πολλές φορές λειτουργεί αρνητικά, όπως για παράδειγμα στην ΓΕΣΠΟΒ, όπου η δημιουργία κονσερβοποιείου, στόχος πολύ παλιός, ο οποίος θα έδινε λύσεις στην αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων της περιοχής, αντιμετωπίστηκε αρνητικά από τους επόπτες της ΑΤΕ ⁽²¹⁾.

2. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στο Νομό Πιερίας

Η σύσταση της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Πιερίας ⁽²²⁾, έγινε το 1924, από 11 πρωτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις. Το 1929 ο αριθμός των συνεταιρισμών - μελών της ΕΑΣ Πιερίας έφτασε στα 50, δηλαδή σχεδόν πενταπλασιάστηκε μέσα σε 5 χρόνια. Σημαντική ήταν η δράση της ένωσης στα χρόνια της κατοχής ⁽²³⁾. Το 1982 στο δυναμικό της ένωσης ανήκουν 105 συνεταιρισμοί και το 1987 ονομάστηκε «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Πιερίας»⁽²⁴⁾.

Το 1991 στο δυναμικό της ΕΑΣ Πιερίας υπήρχαν συνολικά 89 συνεταιρισμοί ανάλογα με τις δραστηριότητές τους, ταξινομούνται ως εξής:

- 83 ελεύθεροι συνεταιρισμοί
- 3 αλιευτικοί συνεταιρισμοί ⁽²⁵⁾
- 3 αναγκαστικοί

(20) Σοφίας Ν. Βενιαμίδου, Στο ίδιο, σ.60

(21) Σοφίας Ν. Βενιαμίδου, Στο ίδιο, σελ.61

(22) Κολιανός Γιώργος, «Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νομού Πιερρίας», 1991, σελ.28

(23) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ 13

(24) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.14

(25) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.15

2.1. Δραστηριότητες της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών

Η Ένωση σήμερα, ασκεί τις παρακάτω δραστηριότητες:

- ❖ Πραγματοποιεί κάθε χρόνο συγκέντρωση των αγροτικών προϊόντων και στην συνέχεια τα διακινεί για λογαριασμό των παραγωγών ⁽²⁶⁾.
- ❖ Διαθέτει εργοστάσιο διαλογής – επεξεργασίας και συσκευασίας ακτινιδίων ⁽²⁷⁾.
- ❖ Προμηθεύει τους αγρότες του νομού με γεωργικά εφόδια, γεωργικά εργαλεία και είδη που καλύπτουν βιοτικές ανάγκες.
- ❖ Λογιστική εξυπηρέτηση των συνεταιρισμών.
- ❖ Μεριμνά συνεχώς για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών του νομού, παρέχει παντός είδους βοήθεια και ενημέρωση στα προβλήματα των αγροτών και προωθεί συστηματικά την συνεταιριστική ιδέα ⁽²⁸⁾.

2.2. Προβλήματα της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών

- Η Ένωση, όπως και οι περισσότερες δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, έχει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα των χρεών.
- Τα προβλήματα πολυπλοκότητας των οργάνων και των υπηρεσιών της Ένωσης είναι υπαρκτά με αποτέλεσμα να εξασθενεί η επιχειρηματική της δράση. Ακόμα και όταν πρέπει να ληφθεί άμεσα μία απόφαση, απαιτείται να περάσει από πολλά όργανα με αποτέλεσμα να χάνεται πολύτιμος χρόνος.
- Η ανεπαρκής στελέχωση τόσο από αιρετούς, όσο και από υπαλληλικούς παράγοντες. Συνήθως εκλέγονται ως εκπρόσωποι των συνεταιρισμών στην Ένωση, άτομα που δεν έχουν τις στοιχειώδεις γνώσεις και ενδιαφέρονται περισσότερο για την προσωπική τους ανάδειξη, παρά για την εξύψωση της συνεταιριστικής ιδέας ⁽²⁹⁾.
- Οι κομματικές διαμάχες στην Ένωση που κορυφώνονται στις εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησής της.
- Η περιορισμένη συμμετοχή των αγροτών στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς του νομού, με αποτέλεσμα τον περιορισμό και των εργασιών της Ένωσης ⁽³⁰⁾.

(26) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.47

(27) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.48

(28) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.49

(29) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.55

- Οι υπάρχουσες βιομηχανικές εγκαταστάσεις, δεν θεωρούνται ικανοποιητικές γιατί έχουν μόνο ως έργο τους την συντήρηση σε ψυγεία και την συσκευασία σε τελάρα των φρούτων, ενώ άλλες ενώσεις της Κεντρικής Μακεδονίας διατηρούν εγκαταστάσεις μεταποίησης τέτοιων προϊόντων εδώ και πολλά χρόνια ⁽³¹⁾.

3. Οι συνεταιρισμοί στο Νομό Ημαθίας

3.1. Κατηγορίες Συνεταιρισμών

Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Υπάρχουν 146 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων.

- Ανάλογα με τις κατηγορίες διακρίνουμε:

- α. 58 πιστωτικούς συνεταιρισμούς
- β. 32 συνεταιρισμούς πωλήσεως

Από τους 32 συνεταιρισμούς πώλησης που υπάρχουν μερικοί έχουν μεγάλη και μερικοί μικρότερη δραστηριότητα ⁽³²⁾.

Σημαντική οικονομική δραστηριότητα παρουσιάζουν:

- Συνεταιρισμός επεξεργασίας πωλήσεως οπωροκηπευτικών προϊόντων (1966).
- Αγροτικός συνεταιρισμός «VENUS» Βέρροιας.
- Αγροτικός συνεταιρισμός Ναούσης (1927).
- Αγροτικός συνεταιρισμός Σταυρού ⁽³³⁾.
- γ. 6 παραγωγικούς συνεταιρισμούς
- δ. 15 Ελεύθερους δασικούς, οι οποίοι έχουν στην ιδιοκτησία τους δασικές εκτάσεις και εκμεταλλεύονται την ξυλεία ⁽³⁴⁾.
- ε. Οινοποιητικούς συνεταιρισμούς

Υπάρχει ένας οινοποιητικός συνεταιρισμός ο οποίος ιδρύθηκε το 1984 και η ονομασία του είναι Αγροτικός Οινοποιητικός Συνεταιρισμός «VAENI» (Α.Ο.Σ.) ⁽³⁵⁾.

(30) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.56

(31) Κολιανός Γιώργος, Στο ίδιο, σελ.57

(32) Πασχούλα Χρυσούλα, «Οικονομική και Συνεταιριστική Ανάπτυξη του Ν. Ημαθίας», Μεσολόγγι 1991 σελ. 34

(33) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σ. 35 και σ.σ. 37-39

(34) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σ. 40

Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Βέροιας

Εδρεύει στην Βέροια, και αποτελείται από 59 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς. Από έναν αγελαδοτροφικό και ένα κτηνοτροφικό ⁽³⁶⁾.

Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Ναούσης

Στη Ε.Γ.Σ. Ναούσης που εδρεύει στη Νάουσα, ανήκουν 20 πρωτοβάθμιοι Αγροτικοί Πιστωτικοί, Κτηνοτροφικοί Γεωργοκτηνοτροφικοί, συνεταιρισμοί καθώς και συνεταιρισμοί επεξεργασίας και πώλησης οπωροκηπευτικών προϊόντων ⁽³⁷⁾.

Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Αλεξάνδρειας

Η Ε.Γ.Σ. Αλεξάνδρειας εδρεύει στην Αλεξάνδρεια και έχει μέλη της 34 συνεταιρισμούς. Η πλειοψηφία των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών – μέλη της είναι αγροτικοί και κτηνοτροφικοί συνεταιρισμοί ⁽³⁸⁾.

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Στο Νομό Ημαθίας πέρα από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς υπάρχουν και οι αστικοί. Υπάρχουν αρκετοί τέτοιοι συνεταιρισμοί, όμως λίγοι είναι αυτοί που παρουσιάζουν αξιόλογη δραστηριότητα, ενώ οι υπόλοιποι αδρανούν.

Οι αστικοί συνεταιρισμοί που εδρεύουν στο νομό είναι:

(35) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 41

(36) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 29

(37) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 31

(38) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 32

(39) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 45

(40) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 48

➤ **«Προμηθευτικός - καταναλωτικός και παραγωγικός συνεταιρισμός Υδραυλικών Νομού Ημαθίας – Συν.Π.Ε.»**

Ιδρύθηκε το 1984 και εδρεύει στη Βέροια ⁽³⁹⁾.

➤ **«Προμηθευτικός – Παραγωγικός συνεταιρισμός φαρμακοποιών Ημαθίας – Σ.Φ.Η. – ΣΥΝ.Π.Ε.»**

Ιδρύθηκε το 1982 από 35 μέλη.

Στη Βέροια μέλη του συνεταιρισμού είναι 36 φαρμακοποιοί, στη Νάουσα τα μέλη του είναι 13, στην Αλεξάνδρεια 12 και σε χωριά του Νομού υπάρχουν 17 ⁽⁴⁰⁾.

3.2. Δραστηριότητες των Αγροτικών Συνεταιρισμών

- ◆ Επεξεργάζονται και πουλούν τα συγκεντρώμενα προϊόντα και τυχόν υποπροϊόντα τους.
- ◆ Μεριμνούν για την αύξηση της παραγωγής και τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.
- ◆ Ενοικιάζουν, αναγείρουν, συντηρούν εγκαταστάσεις αποθήκευσης και επεξεργασίας των προϊόντων των συνεταιίρων και πρατήρια (Αθήνα) για την πώλησή τους.
- ◆ Φροντίζουν για την εξεύρεση αγορών κατανάλωσης σε εξωτερικό και εσωτερικό.
- ◆ Φροντίζουν για την κατάλληλη διαφήμιση των προϊόντων καθώς και για την εξασφάλιση πιο συμφέρουσων τιμών.
- ◆ Δίνουν προκαταβολές στα μέλη τους.
- ◆ Προμηθεύουν στα μέλη τους χρήσιμα γεωργικά είδη, όπως σπόρους λιπάσματα, εργαλεία, φάρμακα κ.α.
- ◆ Μεριμνούν μέσω των διαλέξεων, εντύπων, περιοδικών για τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων καλλιέργειας και τη συσκευασία των προϊόντων ⁽⁴¹⁾.
- ◆ Παρουσιάζονται ως μεσολαβητές ανάμεσα στην Αγροτική Τράπεζα και στους Αγρότες.

(41) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 35,36

(42) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 42

- ♦ Έχουν ορισμένοι από αυτούς, όπως ο Α.Ο.Σ., εξαγωγικό προσανατολισμό προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία, Βέλγιο, Δανία), αλλά και προς την Αυστραλία και Η.Π.Α.⁽⁴²⁾

3.3 Προβλήματα των Συνεταιρισμών

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στους συνεταιρισμούς του νομού είναι:

- ❖ Η χρηματοδότηση από την Α.Τ.Ε. με υψηλά επιτόκια.
- ❖ Ο ανταγωνισμός που αντιμετωπίζουν οι συνεταιρισμοί στο χώρο τους, και ο οποίος ιδίως στην εμπορία του κρασιού σε αγορές του εσωτερικού και εξωτερικού, είναι μεγάλος⁽⁴³⁾.

4. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Κοζάνης

4.1. Κατηγορίες Συνεταιρισμών

Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Στον νομό Κοζάνης υπάρχουν 208 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί που ανάλογα με τις δραστηριότητές τους ταξινομούνται ως εξής:⁽⁴⁴⁾

- ♦ 146 Πιστωτικοί συνεταιρισμοί
- ♦ 7 συνεταιρισμοί πωλήσεως, από τους οποίους σημαντική οικονομική δραστηριότητα παρουσιάζει ο συνεταιρισμός επεξεργασίας πωλήσεως οπωροκηπευτικών προϊόντων που ιδρύθηκε το 1957 με έδρα το Δήμο Βελβενδού της επαρχίας Κοζάνης του νομού Κοζάνης⁽⁴⁵⁾.
- ♦ Παραγωγικοί συνεταιρισμοί, είναι ενταγμένοι στους συνεταιρισμούς πωλήσεως, επειδή οι συγκεκριμένοι συνεταιρισμοί δεν ασχολούνται αποκλειστικά με την εμπορία των αγροτικών προϊόντων αλλά και με την επεξεργασία και την τυποποίησή τους.

(43) Πασχούλα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ. 43

(44) Μαρκοπούλου Μαγδαληνή, «Η ένωση γεωργικών συνεταιρισμών Κοζάνης - Σερβίων», Μεσολόγγι 1994, σελ. 11

(45) Ράπτη Σπυριδούλα, Η οικονομική & συνεταιριστική ανάπτυξη Ν. Κοζάνης, Μεσολόγγι, 1992, σελ.27

Αξιόλογη δραστηριότητα έχει αναπτύξει ο Αγροτικός Βιοτεχνικός συνεταιρισμός Βελβενδού που ιδρύθηκε το 1985. Έδρα του συνεταιρισμού είναι ο Δήμος Βελβενδού του Νομού Κοζάνης ⁽⁴⁶⁾.

- 7 Ελεύθεροι δασικοί συνεταιρισμοί.
- Αναγκαστικός συνεταιρισμός κροκοπαγωγών που εδρεύει στο χωριό Κρόκου της Επαρχίας Κοζάνης του νομού Κοζάνης ⁽⁴⁷⁾.

Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Υπάρχουν τρεις δευτεροβάθμιοι συνεταιρισμοί στο νομό Κοζάνης:

❖ Ένωση Γεωργικών συνεταιρισμών Κοζάνης – Σερβιών

Ιδρύθηκε το 1929 και εδρεύει στο Δήμο Κοζάνης του Νομού Κοζάνης και η περιφέρειά της καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των ενενήντα δύο (92) πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που εκτείνονται στο νομό Κοζάνης. Στο σύνολό τους είναι αγροτικοί, ενώ υπάρχουν και κτηνοτροφικοί και ένας οπιορωκηπευτικός ⁽⁴⁸⁾.

❖ Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Πτολαιμαΐδας

Ιδρύθηκε το 1928. Έδρα της ένωσης ορίζεται η Πτολεμαΐδα με περιφέρεια την συνολική περιφέρεια όλων των 32 πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών μελών της που στο σύνολό τους είναι αγροτικοί ⁽⁴⁹⁾.

❖ Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Νεάπολης.

Έδρα του συνεταιρισμού είναι η Νεάπολη Βοΐου και έχει μέλη 28 συνεταιρισμούς ⁽⁵⁰⁾.

Η πλειοψηφία των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών μέλη της είναι αγροτικοί και κτηνοτροφικοί.

(46) Ράπτη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σελ.30

(47) Ράπτη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σελ.33

(48) Ράπτη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σελ.23

(49) Ράπτη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σελ.25

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Εκτός από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς υπάρχουν και αστικοί οι οποίοι παρουσιάζουν αξιόλογη δραστηριότητα.

Οι αστικοί συνεταιρισμοί που εδρεύουν στο νομό είναι:

- Προμηθευτικός και καταναλωτικός συνεταιρισμός εργολάβων εγκαταστατών ηλεκτρολόγων Ν. Κοζάνης – ΣΥΝ.ΠΕ που ιδρύθηκε το 1975 και έδρα του είναι ο Δήμος Κοζάνης. Ο συνεταιρισμός μέχρι σήμερα έχει 16 μέλη, τα οποία έχουν βιοτεχνική ιδιότητα ⁽⁵¹⁾.
- Συνεταιρισμός φαρμακοποιών φαρμακευτικού συλλόγου Κοζάνης ΣΥΦΑΣΚΟ – ΣΥΝ.ΠΕ. Ιδρύθηκε το 1981 από 35 μέλη, και μετά από 10 χρόνια λειτουργίας αυξήθηκε στα 50 μέλη ⁽⁵²⁾.

4.2. Δραστηριότητες των Συνεταιρισμών και της Ένωσης

- Παρέχουν στα μέλη τους κάθε συνδρομή και φροντίδα για τον εφοδιασμό τους με τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή τους.
- Φροντίζουν για τη διακίνηση, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων των μελών τους μέσα στα γενικά πλαίσια της εμπορίας κάθε προϊόντος, όπως αυτά καθορίζονται από την αντίστοιχη με το προϊόν Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση σε συνεργασία, εφόσον είναι αναγκαίο, με άλλες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.
- Φροντίζουν για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων επαγγελματικής και συνεταιριστικής επιμόρφωσης των μελών της.
- Πρακτορεύουν τις ασφαλιστικές εταιρείες, που η πλειονότητα των μετοχών τους ανήκει σε Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις ή και την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος.
- Πρακτορεύουν τους Οργανισμούς ασφάλισης αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.

(50) Ράππη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σ. 26

(51) Ράππη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σ.35

(52) Ράππη Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σ.39

- Συμβάλουν στη διάδοση του θεσμού του Συνεταιρισμού στο γεωργικό πληθυσμό της περιφέρειάς τους, φροντίζοντας για την μελέτη και διερεύνηση συνεταιριστικών και γεωργικών θεμάτων, και διαφωτίζουν τα μέλη τους και γενικά εφαρμόζουν όλα τα νόμιμα μέσα για την ανάπτυξη της συνεταιριστικής συνειδήσεως στους γεωργούς.
- Συμβουλεύουν και παρέχουν κάθε βοήθεια στους Συνεταιρισμούς κατά την σύστασή τους και σε όλες τις λεπτομέρειες της διαχείρισης και των εργασιών τους. Έκδοση σχεδίων κανονισμών εργασιών καθώς και άλλων εντύπων, που περιέχουν οδηγίες προς τους συνεταιρισμούς ⁽⁵³⁾.
- Αναλαμβάνουν τη συγκέντρωση, επεξεργασία, μεταποίηση, συσκευασία, τυποποίηση, αποθήκευση, συντήρηση, διακίνηση και εμπορία των προϊόντων και υποπροϊόντων των παραγωγών της περιφέρειάς τους στο εσωτερικό ή το εξωτερικό σε συνεργασία με άλλες συνεταιριστικές οργανώσεις για την επίτευξη αυξημένης διαπραγματευτικής δύναμης και καλύτερων όρων.
- Αναλαμβάνουν την λογιστική εξυπηρέτηση των μελών εφόσον το ζητήσουν ⁽⁵⁴⁾.

4.3. Προβλήματα των Συνεταιρισμών

Οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις παρουσιάζουν αδυναμίες και προβλήματα που οφείλονται κυρίως:

- ◆ Στην ελλιπή οργάνωση και στελέχωση αυτών με έμπειρο και ειδικευμένο προσωπικό, ικανό ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των μελών.
- ◆ Στην έλλειψη προγραμματισμού και Μάρκετινγκ, ώστε κάθε δραστηριότητα να είναι αποτελεσματική και να αποφέρει κέρδος.
- ◆ Στην περιορισμένη ανάληψη μεγαλύτερων ευθυνών από μέρους τόσο των συνεταιρισμών όσο και των ενώσεων.
- ◆ Στην ύπαρξη πολιτικών κομματικών αντιπαραθέσεων που αποδυναμώνουν το συνεταιριστικό κίνημα ⁽⁵⁵⁾.
- ◆ Στην παρατηρούμενη έλλειψη νέων ανθρώπων στα χωριά και επομένως και έλλειψη νέων ανθρώπων μελών συνεταιρισμών αφού οι νέοι αναζητούν την τύχη τους στα αστικά κέντρα ⁽⁵⁶⁾.

(53) Μακροπούλου Μαγδαληνή, ό.π., σ.27

(54) Μακροπούλου Μαγδαληνή, ό.π., σ.16,17

(55) Ράπτη Σπυριδούλα, ό.π., σ. 44

(56) Μακροπούλου Μαγδαληνή, ό.π., σ.41

5. Συνεταιρισμοί στο Νομό Γρεβενών

5.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών

Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Στον νομό Γρεβενών υπάρχουν σήμερα 46 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, διαφόρων δραστηριοτήτων, που ταξινομούνται ως εξής:

25 πιστωτικοί συνεταιρισμοί

ένας συνεταιρισμός πωλήσεως προϊόντων και αυτός είναι ο Αγροτικός συνεταιρισμός του Δεσπότη.

19 ελεύθεροι δασική συνεταιρισμοί ⁽⁵⁷⁾.

Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Η Ε.Α.Σ. Γρεβενών εδρεύει στα Γρεβενά, είναι η μοναδική ένωση συνεταιρισμών που υπάρχει στο νομό και έχει περιφέρεια, την συνολική περιφέρεια των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που είναι μέλη της. Στην ένωση αυτή ανήκουν 46 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, οι οποίοι ανάλογα με το σκοπό του, διακρίνονται σε πιστωτικούς, πώλησης αγροτικών προϊόντων και δασικούς.

Μερικοί πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί είναι: Α.Σ. Δεσκάτης, Μυρσίνας, Δεσπότη, Περιβολιού και Ταξιάρχη ⁽⁵⁸⁾.

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Ο Νομός Γρεβενών υστερεί στο χώρο των αστικών συνεταιρισμών. Ένας μόνο παρουσιάζει σημαντική δραστηριότητα, ο «Προμηθευτικός, καταναλωτικός και Παραγωγικός Συνεταιρισμός Υδραυλικών Ν. Γρεβενών – ΣΥΝ.ΠΕ», που ιδρύθηκε το 1985 και λειτουργεί από τότε. Έδρα του είναι η πόλη των Γρεβενών και περιφέρειά του, ο νομός Γρεβενών ⁽⁵⁹⁾.

(57) Νιάκα Χρυσούλα, «Οικονομική – Συνεταιριστική ανάπτυξη του Ν. Γρεβενών και ο Αγροτικός συνεταιρισμός του Δήμου Δεσκάτης Γρεβενών», 1992, σελ.25,26,27

(58) Νιάκα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ.23

(59) Νιάκα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ.28

5.2. Δραστηριότητες

Οι συνεταιρισμοί του νομού δραστηριοποιούνται ως εξής:

- ◆ Διαθέτουν εγκαταστάσεις συσκευασίας, που βοηθούν στη διαλογή των γεωργικών προϊόντων και την καλύτερη συσκευασία τους, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της αγοράς.
- ◆ Διαθέτουν κτιριακές εγκαταστάσεις ψυγείων, προκειμένου να διατηρούν τα γεωργικά προϊόντα, μέχρι να διατεθούν στην αγορά.
- ◆ Φροντίζουν για την βελτίωση της παραγωγής και της ποιότητας των προϊόντων.
- ◆ Φροντίζουν για την εξεύρεση αγορών κατανάλωσης.
- ◆ Προμηθεύουν τα μέλη με γεωργικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για την πραγματοποίηση των εργασιών που απαιτεί η γεωργία καθώς και με λιπάσματα, σπόρους, γεωργικά φάρμακα και ζωοτροφές.
- ◆ Φροντίζουν για τη συγκέντρωση, αποθήκευση, επεξεργασία, συσκευασία και διακίνηση των οσπρίων.
- ◆ Παρέχουν στα μέλη κάθε είδους επιστημονικής και τεχνικής βοήθειας, ώστε να διευκολυνθούν στην αύξηση της παραγωγής.
- ◆ Παίζουν το ρόλο του μεσολαβητή και εγγυητή στο δανεισμό των συνεταιρισμών μελών από την Α.Τ.Ε. ⁽⁶⁰⁾.

5.3. Προβλήματα

Ορισμένοι συνεταιρισμοί δεν έχουν κατορθώσει να λειτουργούν αποτελεσματικά γιατί αντιμετωπίζουν ορισμένα προβλήματα όπως:

- Παρουσιάζουν, σε σημαντικό βαθμό μία στενότητα στα κεφάλαιά τους, γιατί αυτά δημιουργούνται μόνο από εισφορές των μελών και από ορισμένες προμήθειες που παίρνουν υπέρ τους, για τις υπηρεσίες που προσφέρουν στα μέλη τους.
- Στερούνται επιμορφωμένων μελών, ενώ παρατηρείται και η ελλιπής στελέχωση όσον αφορά στο ειδικευμένο προσωπικό.
- Σπανίζει η συστηματική συνεταιριστική αγωγή και εκπαίδευση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού ⁽⁶¹⁾.

(60) Νιάκα Χρυσούλα, Στο ίδιο , σ.σ.26, 27

(61) Νιάκα Χρυσούλα, Στο ίδιο, σελ.31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ



1. Οι Συνεταιρισμοί στο Νομό Ιωαννίνων

1.1. Όψεις από τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών στο Νομό Ιωαννίνων

Ο πρώτος συνεταιρισμός που λειτούργησε στον Νομό Ιωαννίνων ήταν ο Γεωργικός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Δολιανών, ο οποίος ιδρύθηκε στις 28-09-1916 με έδρα τα Δολιανά, κατόπιν εγκριτικής απόφασης του Υπουργείου Γεωργίας με αριθμό απόφασης 58182. Ο αριθμός των μελών του συνεταιρισμού αυτού ανέρχεται στα 75 μέλη.

Το 1917 ο αριθμός των συνεταιρισμών που υπήρχαν και λειτουργούσαν στο Νομό Ιωαννίνων αυξήθηκε στους πέντε συνεταιρισμούς, αφού πλέον λειτουργούσαν οι Γεωργικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί:

- Ζίτσας
- Κασικάς
- Κουτσελιού &
- Σταυρακίου

Ιδιαίτερα ανοδική πορεία παρατηρήθηκε όσον αφορά τη λειτουργία των Συνεταιρισμών, από την δεκαετία του 1950 και μετά.

Σήμερα στο Νομό Ιωαννίνων λειτουργούν 217 Γεωργικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί. Από αυτούς διακρίνουμε σύμφωνα με το σκοπό τους (122) ελεύθερους πιστωτικούς συνεταιρισμούς στα Γιάννενα, στην περιοχή του Μετσόβου τρεις (3), πιστωτικούς συνεταιρισμούς, στην περιοχή της Κόνιτσας οκτώ (8) και στην περιοχή Δολιανών (17).

Υπάρχει και λειτουργεί ένας συνεταιρισμός πώλησης πτηνοτροφικών προϊόντων με έδρα τα Γιάννενα ένας τυροκομικός συνεταιρισμός και δύο παραγωγής κηπευτικών προϊόντων. Υπάρχουν επίσης τρεις Γεωργοβιοτεχνικοί συνεταιρισμοί με έδρα τα Γιάννενα και ένας με έδρα το Μέτσοβο.

Όσον αφορά τους ελεύθερους Δασικούς συνεταιρισμούς υπάρχουν 25 συνεταιρισμοί με έδρα τα Γιάννενα, 3 (τρεις) με έδρα το Μέτσοβο, 21 με έδρα την Κόνιτσα και ένας με έδρα τα Δολιανά.

Υπάρχει επίσης, σήμερα στα Γιάννενα, ένας συνεταιρισμός ομαδικής καλλιέργειας και ένας καλλιέργειας και εκμετάλλευσης Ιχθυοτροφικών Υδάτων.

Στο νομό Ιωαννίνων, υπάρχουν δύο μορφές Αναγκαστικών Γεωργικών Πιστωτικών Συνεταιρισμών, ένας Διαχείρισης και Συνιδιοκτησίας Δασών με έδρα τα

Γιάννενα, ένας με έδρα την Κόνιτσα και ένας με έδρα τα Δολιανά, ενώ η δεύτερη μορφή Αναγκαστικού Γεωργικού Πιστωτικού Συνεταιρισμού, είναι αυτή της Διαχείρισης κοινής χορτονομής, εκ των οποίων δύο έχουν έδρα τα Γιάννενα και ένας με έδρα την Κόνιτσα.

Τέλος υπάρχει ένας συνεταιρισμός Αγοράς ή Ενοικίασης Γαιών με έδρα τα Δολιανά ⁽⁶²⁾.

1.2. Δραστηριότητες της ΕΑΣΙ

Η ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ιωαννίνων (ΕΑΣΙ), ιδρύθηκε το 1928 ως πιστωτικός συνεταιρισμός με την συμμετοχή οκτώ Πρωτοβάθμιων Πιστωτικών Συνεταιρισμών και Έδρα τα Ιωάννινα.

Μέλη αυτής της συνεταιριστικής οργάνωσης μπορούσαν να γίνουν όλοι οι συνεταιρισμοί που λειτουργούσαν στην περιφέρεια Ιωαννίνων, με μόνη προϋπόθεση τα καταστατικά των συνεταιρισμών αυτών να βρίσκονται σε συμφωνία με το καταστατικό της ένωσης και οι συνεταιρισμοί να μην είναι μέλη άλλης ενώσεως ⁽⁶³⁾.

Όπως ορίζεται και από το καταστατικό, στόχος της δευτεροβάθμιας αυτής οργάνωσης είναι η διασφάλιση των συμφερόντων των αγροτών, η βελτίωση του εισοδήματός τους και η προώθηση της ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας τους.

Οι δραστηριότητες της Ένωσης έχουν ως σκοπό τη διάδοση του θεσμού του συνεταιρισμού, την διεύρυνση συνεταιριστικών ή γεωργικών θεμάτων, τη διαφώτιση των μελών ή των αρμόδιων υπηρεσιών και γενικά την εφαρμογή όλων των νόμιμων μέσων για την ανάπτυξη της συνεταιριστικής συνείδησης στους γεωργούς της περιφέρειάς της.

Στο πλαίσιο της διάδοσης του θεσμού η ΕΑΣΙ οργανώνει ομιλίες στις διάφορες κοινότητες, με ομιλητές άτομα που ανήκουν στο επιστημονικό της προσωπικό. Οι ομιλίες αυτές έχουν ως σκοπό τόσο την προσέλκυση ατόμων που δεν ανήκουν στους συνεταιρισμούς, έτσι ώστε η αγροτική οικονομία να «περάσει» κατά ένα μεγάλο βαθμό μέσα από τους συνεταιρισμούς, όσο και την ενημέρωση των ήδη συνεταιριζομένων μελών σχετικά με την πορεία του συνεταιρισμού τους και γενικότερα της Ένωσης.

(62) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ν. Ιωαννίνων», Μεσολόγγι 1991, Σελ.17,18

(63) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, Στο ίδιο, σελ.19

Η Ένωση παρέχει στα μέλη της κάθε τεχνική και οργανωτική βοήθεια, η ίδια δε προβαίνει σε κάθε παραγωγική και εμπορική δραστηριότητα, η οποία απορρέει από την δυνατότητα που της παρέχει το νομικό καθεστώς που διέπει τις γεωργικές συνεταιριστικές οργανώσεις, αναλαμβάνει την συγκέντρωση – επεξεργασία – μεταποίηση – συσκευασία – τυποποίηση – αποθήκευση – συντήρηση – διακίνηση και εμπορεία των προϊόντων τόσο στην εσωτερική όσο και την εξωτερική αγορά.

Η ΕΑΣΙ προβαίνει επίσης στην συγκέντρωση πρώτων υλών (υβρίδια καλαμποκιού, πατατόσπορους κλπ.), σε μεγάλες ποσότητες, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει καλύτερες ποιότητες, με την υπόδειξη του γεωτεχνικού προσωπικού της.

Εξασφαλίζει καλύτερες τιμές (χονδρική αγορά) και στην συνέχεια προβαίνει στην διανομή αυτών στους συνεταιρισμούς και από εκεί στα μέλη τους. Η ένωση συγκεντρώνει και διαχειρίζεται σε συνεργασία με την ΚΥΔΕΠ (Κεντρική Υπηρεσία Διάθεσης Εγχώριων, Προϊόντων) και για λογαριασμό των παραγωγών δύο ομάδες προϊόντων. Από τη μία πλευρά διαχειρίζεται τις ζωοτροφές (σιτάρι, καλαμπόκι, κριθάρι) και από την άλλη πλευρά τους σπόρους (υβρίδια, μηδική – αρδευόμενη και ξηρική).

Η Ένωση επίσης διαχειρίζεται αποκλειστικά για λογαριασμό της ΣΥΝΕΛ (Συνεταιριστική Εταιρεία Λιπασμάτων) όλα τα λιπάσματα, εφοδιάζοντας έτσι τους παραγωγούς έγκαιρα και με τις απαραίτητες ποσότητες και μάλιστα στον τόπο καλλιεργειών.

Τα γεωργικά εφόδια διατίθενται στους παραγωγούς καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και σε χαμηλές τιμές⁽⁶⁴⁾.

1.3. Προβλήματα

➤ Έλλειψη ιδίων κεφαλαίων

Η έλλειψη ιδίων κεφαλαίων αναγκάζει την ΕΑΣΙ να προσφεύγει σε αλληπάλληλους τραπεζικούς δανεισμούς, αφού για να ξεπληρώσει κάποιο χρέος αναγκάζεται να συνάπτει καινούργια δάνεια με υψηλά επιτόκια και καταδικαστικούς πολλές φορές όρους.

(64) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, Στο ίδιο σ.σ.78,79

(65) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, Στο ίδιο σ.100

➤ **Τεχνολογική καθυστέρηση**

Η καθυστέρηση της οικονομικής εξυγίανσης και του εκσυγχρονισμού, είναι σοβαρός ανασταλτικός παράγοντας όσον αφορά στην πορεία της ΕΑΣΙ σήμερα λόγω περιορισμένων ιδίων κεφαλαίων δεν μπορεί να ανταποκρίνεται σε ότι προστάζει η σύγχρονη τεχνολογία, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιεί για τις εργασίες της μηχανήματα παλαιότερης τεχνολογίας⁽⁶⁵⁾.

➤ **Ενδοσυνεταιριστικός ανταγωνισμός**

Η ύπαρξη ενδοσυνεταιριστικού ανταγωνισμού αποδιοργανώνει την συνεταιριστική συνοχή⁽⁶⁶⁾.

➤ **Ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων**

Η Ένωση ΑΣ Ιωαννίνων λόγω της θέσης του Νομού θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί προς όφελος των Αγροτών της περιοχής και στις προβληματικές αγροτικές και δασικές περιοχές. Μπορεί δηλαδή να δραστηριοποιηθεί, όπως πιστεύουμε, σε τέτοιου είδους περιοχές, εκεί που ο κρατικός τομέας αδυνατεί να παρέμβει και ο ιδιωτικός δεν δείχνει κανένα ενδιαφέρον.

Ο νομός Ιωαννίνων είναι κατεχοχήν ορεινός και για την ανάπτυξή του, μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά η Ένωση, αν αξιοποιήσει κατάλληλα τις πλουτοπαραγωγικές του πηγές (δάση, ποτάμια) με σκοπό την εξυγίανση της οικονομίας τόσο των αγροτών όσο και του ίδιου του Νομού.

➤ **Το πρόβλημα της «ΔΩΔΩΝΗΣ Α.Ε.»**

Η ΕΑΣΙ, συμμετέχει στη «ΔΩΔΩΝΗ Α.Ε.» από συστάσεώς της. Το ποσοστό των μετοχών που της ανήκει, ανέρχεται στο ύψος του 25% επί του συνόλου των μετοχών, ενώ μαζί με τις άλλες Ενώσεις της Ηπείρου κατέχουν το 40% αυτών. Το υπόλοιπο 60% ανήκει στην ΑΤΕ, η οποία σύμφωνα με τις ανακατατάξεις που έγιναν σχετικά με τις προβληματικές επιχειρήσεις των τελευταίων χρόνων αποφάσισε την πώληση των μετοχών της. Λόγω του ύψους της αξίας των μετοχών που ανήκουν στην ΑΤΕ και που ανέρχονται σε ποσό 3.500.000.000 δρχ., όπως γίνεται κατανοητό,

δεν μπορούν να αποκτηθούν από τις Ενώσεις Συνεταιρισμών και κυρίως από την ΕΑΣΙ, η οποία κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό σε μετοχές, σε σχέση με τις άλλες Συνεταιριστικές Οργανώσεις με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος, μετοχές που ανήκουν σε Συνεταιριστική Βιομηχανία να περάσουν σε χέρια ιδιωτών ⁽⁶⁷⁾.

➤ Προβλήματα Οργάνωσης

Η στελέχωση των διαφόρων τμημάτων της Ένωσης, απαρτίζεται από προσωπικό το οποίο ως επί το πλείστον είναι τελειόφοιτοι της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ⁽⁶⁸⁾.

2. Οι συνεταιρισμοί στην Άρτα – Φιλιππιάδα

2.1. Συνεταιριστική ανάπτυξη Άρτας – Φιλιππιάδας

Δεν μπορούμε να πούμε ότι ο Νομός Άρτας εμφανίζει ιδιαίτερα αξιόλογο συνεταιριστικό κίνημα. Το επίπεδο των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών είναι πολύ χαμηλό παρόλο που τα τελευταία χρόνια η πολιτεία τους παρέιχε νομική και υλική κάλυψη.

Η Ε.Γ.Σ. Άρτας – Φιλιππιάδας, ως ο μόνος δευτεροβάθμιος συνεταιρισμός, αποτελεί την μεγαλύτερη επιχείρηση του Νομού δε λειτουργεί, όμως, ικανοποιητικά για τον τόπο.

Υπάρχουν 170 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων από τους οποίους οι 55 αδρανούν. Όταν λέμε ότι αδρανούν εννοούμε ότι κάποια στιγμή εγκρίθηκε το καταστατικό τους, αλλά ποτέ δεν έλαβαν συγκεκριμένη δράση ούτε έχουν διοικητικό συμβούλιο. Από τους συνεταιρισμούς που αδρανούν οι 3 είναι πιστωτικοί, οι 13 είναι πωλήσεως διαφόρων προϊόντων, οι 11 παραγωγικοί, οι 8 αλιευτικοί και οι 5 αναγκαστικοί διαχείρισης δασών και χορτονομής. Από αυτούς που λειτουργούν οι 62 είναι πιστωτικοί και αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών.

(66) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, Στο ίδιο, σ.101

(67) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, Στο ίδιο, σελ.102

(68) Βουκουβάλα Ουρανία, Νίκου Ιωάννα, Στο ίδιο, σελ.104

Υπάρχουν 20 συνεταιρισμοί πώλησης διαφόρων προϊόντων, 6 ελεύθεροι δασικοί, 5 συνεταιρισμοί παραγωγικοί, 5 αλιευτικοί και 15 αναγκαστικοί διαχείρισης δασών και χορτονομής ⁽⁶⁹⁾.

Η ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιππιάδας (ΕΓΣΑΦ) ιδρύθηκε το 1923 με έδρα την πόλη της Άρτας του Νομού Άρτας και η περιφέρεια καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που εκτείνονται στο Νομό Άρτας στη γεωργική περιοχή και στις γειτονικές κοινότητες του Νομού Πρέβεζας, επαρχία Φιλιππιάδας και επαρχίας Βάλτου Αιτωλοακαρνανίας.

Σήμερα στην ΕΓΣΑΦ είναι 123 πρωτοβάθμιοι Αγροτικοί, πιστωτικοί, αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί και Δασικοί Συνεταιρισμοί που σε σύνολο απαριθμούν 24.500 φυσικά μέλη. Όλοι αυτοί οι συνεταιρισμοί κατέχουν 828 μερίδες που αποτελούν το σύνολο της ΕΓΣΦ ⁽⁷⁰⁾.

2.2. Δραστηριότητες της Ε.Γ.Σ. Άρτας – Φιλιππιάδας

Η ένωση στην αρχή της λειτουργίας της ασχολούνταν με την διάθεση σπόρων και γεωργικών εφοδίων στους αγρότες της περιοχής. Στην συνέχεια μέχρι σήμερα ασχολήθηκε με τις εξής δραστηριότητες:

- ◆ Εξυπηρετούσε και εξυπηρετεί λογιστικά τους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς της περιοχής.
- ◆ Αγόρασε ακίνητα και σε άλλα εγκατέστησε αποθήκες γεωργικών εφοδίων και σε άλλα κτίρια γραφείων και καταστημάτων. Διέθετε και διαθέτει λιπάσματα, σπόρους και ζωοτροφές για λογαριασμό της και για λογαριασμό των άλλων τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων. Διέθετε και διαθέτει φυτοφάρμακα και άλλα εφόδια για λογαριασμό της από τα κεντρικά πρατήρια και από τα πρατήρια σε διάφορα χωριά της περιοχής.
- ◆ Αγόρασε αγροκτήματα τα οποία είτε καλλιεργεί με διάφορες καλλιέργειες είτε ενοικιάζει σε τρίτους.
- ◆ Αγόρασε κινητά ξηραντήρια για την ξήρανση του αραβόσιτου των αγροτών της περιοχής.

(69) Τσιλιγιάννη Κωνσταντίνα, Τσιώρη Ειρήνη, «Οικονομική & συνεταιριστική ανάπτυξη Ν. Άρτας», Μεσολόγγι 1991, Σελ.44

(70) Τσιλιγιάννη Κωνσταντίνα, Τσιώρη Ειρήνη, Στο ίδιο, σελ.44

- ◆ Κατασκεύασε στο 3^ο χιλιόμετρο της οδού Άρτας – Ιωαννίνων σε ιδιόκτητο οικόπεδο ψυκτική μονάδα για εναπόθεση νωπών προϊόντων αγροτών και εμπόρων της περιοχής.
- ◆ Το 1978 κατασκεύασε στη θέση Ελεούσα Άρτας, σύγχρονο συσκευαστήριο πορτοκαλιών δυναμικότητας 150 τόνους το 8ωρο, το οποίο όσα χρόνια λειτούργησε εξήγαγε ελάχιστες ποσότητες με αποτέλεσμα η λειτουργία του να αφήσει τεράστιες ζημιές για την εκμετάλλευση της Ένωσης.
- ◆ Το 1977 και μετά η Ένωση άνοιξε πρατήρια τροφίμων και ειδών βιοτικής ανάγκης που πωλούνται με ένα πολύ μικρό ποσοστό κέρδους, προστατεύοντας παραπέρα το εισόδημα των αγροτών.
- ◆ Το 1983 άρχισε να εκμεταλλεύεται υπερσύγχρονο ξηραντήριο καλαμποκιού που έκτησε η ΚΥΔΕΠ με αποτέλεσμα να εξυπηρετεί σχεδόν όλη την παραγωγή της περιοχής και να συγκεντρώνει για λογαριασμό της ΚΥΔΕΠ μεγάλες ποσότητες καλαμπόκι σε πολύ υψηλές τιμές.
- ◆ Το 1988 ενοικίασε πρατήριο καυσίμων και λιπαντικών στη Γέφυρα Άρτας και στον ίδιο χώρο άνοιξε πρατήριο μηχανημάτων προστατεύοντας το εισόδημα των αγροτών.

Σε όσα αναλύθηκαν πιο πάνω φαίνεται ότι η Ένωση έχει ένα ευρύ κύκλο εργασιών και ασκεί κοινωνική πολιτική προστατεύοντας τους αγρότες της περιοχής είτε αγοράζοντας τα προϊόντα τους με ικανοποιητικές τιμές είτε προμηθεύοντας με εφόδια και υλικά με χαμηλές τιμές ⁽⁷¹⁾.

2.3. Προβλήματα

Τα παθητικά σημεία της Ε.Γ.Σ. Άρτας – Φιλιππιάδας είναι πολλά. Υπάρχουν αυτά που προκλήθηκαν από δικές της ενέργειες και αυτά που είναι λίγο – πολύ κοινά για όλες τις Ε.Γ.Σ. της Ελλάδας.

Τα επιχειρησιακά ανοίγματα της Ένωσης και συγκεκριμένα, το εργοστάσιο χυμοποίησης – συσκευαστήριο πορτοκαλιών κατά το 1978, το οποίο ποτέ δεν λειτούργησε σωστά, άφησε τεράστιες ζημιές για την εκμετάλλευσή της, που όλο και επιδεινώνονται. Βασικό και καθοριστικό για την πορεία της είναι ότι δεν έχει δικούς της πόρους.

(71) Τσιλιγιάννη Κωνσταντίνα, Τριώρη Ειρήνη, Στο ίδιο, σ. 63,64,65

Η χρηματοδότηση της Ένωσης εξαρτάται από την ΑΤΕ και σε μικρότερο ποσοστό από διάφορους αναπτυξιακούς νόμους. Αποτέλεσμα αυτού είναι η υπερχρέωση της ένωσης στην ΑΤΕ και ιδίως τα τελευταία χρόνια που τα επιτόκια των δανείων είναι πάρα πολύ υψηλά.

Η ένωση βλέπει την Αγροτική Τράπεζα σαν δυνάστη που της στερεί κάθε ελευθερία κινήσεων. Ακόμα το κράτος δεν βοηθάει στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης. Η πολιτική της ένωσης και των άλλων συνεταιριστικών οργανώσεων είναι να αναλαμβάνουν και κάποιο κοινωνικό ρόλο (μειωμένες τιμές στην αγορά προϊόντων, κοινωνική υποστήριξη των μελών τους).

Επίσης αρνητικό στοιχείο στη λειτουργία της Ένωσης είναι η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού.

Η πρόσληψη υπαλλήλων είναι στην αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου και πολλές φορές δεν στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια ⁽⁷²⁾.

3. Οι συνεταιρισμοί στην Ελασσόνα

3.1. Ε.Γ.Σ. Ελασσόνας – Δραστηριότητες

Η Ε.Γ.Σ. Ελασσόνας, ανήκει στο νομό Λάρισας και είναι μία από τις τρεις ενώσεις του νομού δηλαδή Λαρίσης – Τιρνάβου – Αγιάς Φαρσάλων. Δημιουργήθηκε το 1937 από πυρήνα έξι συνεταιρισμών.

Σκοπός της Ε.Γ.Σ. Ελασσόνας, σύμφωνα με το καταστατικό, είναι η στήριξη των δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών μελών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους και όλης της Ελασσόνας.

Εκτός αυτού η ένωση:

- ❖ Μεσολαβεί για την ικανοποίηση των οικονομικών αναγκών των μελών της
- ❖ Παρέχει δάνεια στα μέλη της για παραγωγικούς ή άλλους συναφείς σκοπούς
- ❖ Διενεργεί για λογαριασμό των μελών των συνεταιρισμών αγορά ειδών που αφορούν τις γεωργικές ανάγκες των μελών της (σπόρους, λιπάσματα, εντομοκτόνα, φάρμακα κλπ.).

(72) Τσιλιγιάννη Κωνσταντίνα, Τσιώρη Ειρήνη, Στο ίδιο, σελ.69

- ❖ Συγκεντρώνει, αποθηκεύει και επεξεργάζεται και πωλεί τα γεωργικά και λοιπά προϊόντα των μελών της.
- ❖ Αποκτά ακίνητα και εγκαταστάσεις (αποθήκες, υπόστεγα, αλευρόμυλους, εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού και ηλεκτροκινήσεως) για την εξυπηρέτηση των μελών της
- ❖ Ιδρύει εργαστήρια γεωργικής βιοτεχνίας (υφαντήρια κ.α.) καθώς και πρατήρια διαθέσεως γεωργικών, κτηνοτροφικών, χειροτεχνικών, οικοτεχνικών και λοιπών προϊόντων.
- ❖ Αποκτά και συντηρεί γεωργικές μηχανές και εργαλεία για την εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών της.
- ❖ Αναλαμβάνει για λογαριασμό του κράτους ή άλλων οργανισμών την συγκέντρωση, αποθήκευση, επεξεργασία και διάθεση γεωργικών ή άλλων προϊόντων της περιφέρειας.
- ❖ Συμβάλει με άλλες οργανώσεις και συνιστά Κοινοπραξίες για την επίτευξη κοινών σκοπών και συμφερόντων.
- ❖ Λογιστική εξυπηρέτηση των συνεταιρισμών ⁽⁷³⁾.

3.2. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Το επίπεδο της γενικής, επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης των αγροτών της επαρχίας Ελασσόνας είναι χαμηλό. Αυτό συντελεί στην καθυστέρηση ή στην άρνηση εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων καλλιέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι μεταβολές της ζήτησης καθώς και η αδυναμία αποτελεσματικής εμπορίας των προϊόντων έχουν ως αποτέλεσμα τη μετανάστευση των κατοίκων των νεότερων ιδίως ηλικιών, στις μεγάλες πόλεις Λάρισα, κυρίως και έπειτα Θεσσαλονίκη και Αθήνα.

Εντονότερο παρατηρείται το πρόβλημα αυτό στις ορεινές περιοχές και στους οικισμούς με πολύ μικρό πληθυσμό, με αποτέλεσμα την αναστροφή της πυραμίδας των ηλικιών και την δημιουργία αρνητικού κλίματος για την πρόοδο και την αναβάθμιση της περιοχής.

Επίσης ένα πρόβλημα είναι και η έλλειψη συνεταιριστικής συνείδησης που έχει ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση των δραστηριοτήτων, που θα μπορούσαν να αναλάβουν οι συνεταιρισμοί.

Τέλος, η έλλειψη του γεωτεχνικού προσωπικού επιβραδύνει την εφαρμογή διαφόρων προγραμμάτων στον τομέα της γεωργίας και κτηνοτροφίας, δυσκολεύοντας έτσι επιστήμη και τεχνολογία ⁽⁷⁴⁾.



(73) Δρομπούρα Αικατερίνη, «Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Ελασσόνας», Μεσολόγγι 1992, σελ. 64, 44

(74) Δρομπούρα Αικατερίνη, Στο ίδιο, σελ. 29, 61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ & ΣΤΗΝ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ



1. Οι Συνεταιρισμοί στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας

1.1. Κατηγορίες των συνεταιρισμών στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας

Αγροτικοί Συνεταιρισμοί

Η ένωση γεωργικών συνεταιρισμών Μεσολογγίου – Ναυπακτίας λειτούργησε το 1928 με την επωνυμία «Παναιτωλική ένωση ακτημόνων καλλιεργητών». Περιλάμβανε αρχικά ελάχιστους συνεταιρισμούς και στη συνέχεια με την εγγραφή και άλλων πήρε την ονομασία Ε.Γ.Σ. Μεσολογγίου.

Από το έτος 1973 με την διάλυση της Ε.Γ.Σ. Ναυπάκτου λειτουργεί με την επωνυμία Ε.Γ.Σ. Μεσολογγίου – Ναυπακτίας ⁽⁷⁵⁾.

Το 1930 ιδρύθηκε η Ε.Γ.Σ. Αγρινίου, η οποία ενεργοποιήθηκε το 1932 από συνεταιρισμούς καπνοπαραγωγών και ελαιοπαραγωγών των επαρχιών, Τριχωνίδας, Βάλτου και Ξηρομέρου του Νομού Αιτωλοακαρνανίας με την επωνυμία πιστωτική Ένωση «Τράπεζα καπνοπαραγωγών Αιτωλοακαρνανίας».

Το 1955 άλλαξε η επωνυμία σε «Ε.Γ.Σ. περιφέρειας Αγρινίου» ⁽⁷⁶⁾.

Το 1948 ιδρύθηκε η Ε.Γ.Σ. Ξηρομέρου από οκτώ συνεταιρισμούς. Στο καταστατικό παρατηρείται ότι η περιφέρεια της ένωσης είναι η επαρχία Βόνιτσας και Ξηρομέρου. Η Ένωση μετονομάστηκε, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, σε «Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών βάση του Νόμου 1541/85 και προσαρμόστηκε στις σύγχρονες απαιτήσεις του συνεταιριστικού κινήματος ⁽⁷⁷⁾.

Η Ε.Γ.Σ. Βόνιτσας ιδρύθηκε το 1948 και έχει έδρα τον Δήμο Βόνιτσας της επαρχίας Βόνιτσας και Ξηρομέρου του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Η Ε.Γ.Σ. Βόνιτσας είναι συνεταιρισμός περιορισμένης ευθύνης, διέπεται από την σχετική νομοθεσία, δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στα αγροτικά προϊόντα και σε ότι αφορά τον αγρότη και την παραγωγή της περιφέρειάς της ⁽⁷⁸⁾.

(75) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, «Καταγραφή των συνεταιριστικών δραστηριοτήτων στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας», Μεσολόγγι 1995, σελ.4

(76) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.30

(77) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.66

(78) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.76

Δασικοί Συνεταιρισμοί

Οι δασικοί συνεταιρισμοί που ιδρύθηκαν στον νομό Αιτωλοακαρνανίας από το 1946 μέχρι σήμερα είναι οι εξής:

- Δασικός Συνεταιρισμός Σαργιάδας (1946).
- Ελεύθερος Δασικός Συνεταιρισμός εργασίας Ανοιξιάτικου (1975).
- Δασικός Αγροτικός Συνεταιρισμός Βαρετάδας (1977).
- Δασικός Αγροτικός Συνεταιρισμός Μαλεσιάδας (1977).
- Ελεύθερος Δασικός Συνεταιρισμός εργασίας Αγ. Τριάδας Ανοιξιάτικου (1980).
- Ελεύθερος Δασικός Συνεταιρισμός εργασίας Δρονίστας Αγρινίου (1981).
- Ελεύθερος Δασικός Συνεταιρισμός Εργασίας Πετρώνας (1981)
- Δασικός Αγροτικός Συνεταιρισμός Αλευράδας (1981).
- Δασικός Συνεταιρισμός Κεχρινίας (1981).
- Ελεύθερος Δασικός Συνεταιρισμός Φτελιάς Ανοιξιάτικου (1982).
- Ελεύθερος Δασικός Συνεταιρισμός εργασίας Πλακωτής Ανοιξιάτικου (1983).
- Δασικός Συνεταιρισμός Ξηρολίβαδου Ανοιξιάτικου (1984).
- Ελεύθερος Δασικός Αριάδας Αμπελακίου «Η κάμινος» (1984).
- Δασικός συνεταιρισμός Ανοιξιάτικου ⁽⁷⁹⁾ (1985).

Μελισσοκομικοί Συνεταιρισμοί

Το 1960 ιδρύθηκε ο Μελισσοκομικός συνεταιρισμός Αγρινίου, με έδρα το Αγρίνιο. Το 1980 ιδρύθηκε ο Μελισσοκομικός συνεταιρισμός Ναυπάκτου με έδρα την Ναύπακτο. Δύο χρόνια αργότερα ιδρύεται ο Μελισσοκομικός συνεταιρισμός Βάλτου «Η Κυψέλη», ο οποίος τα τελευταία χρόνια αδρανεύει ⁽⁸⁰⁾.

Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί

Οι περιοχές που υπάρχουν αλιευτικοί συνεταιρισμοί είναι:

- Η Βόνιτσα, όπου τα περιθώρια εξέλιξης στην περιοχή είναι μεγάλα. Στην περιοχή

(79) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σ.85-88

(80) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.89

«Κοκκάλα» λειτουργεί ο αλιευτικός συνεταιρισμός Βόνιτσας με έκταση 800 στρέμματα. Το 1983 ιδρύθηκε ο αλιευτικός συνεταιρισμός Παλιάμπελων, που εκμεταλλεύεται το ιχθυοτροφείο «Ρούγα».

- Το Μεσολόγγι – Αιτωλικό με τους παρακάτω Αλιευτικούς συνεταιρισμούς:
 - ❖ Αλιευτικός συνεταιρισμός λίμνης Λυσιμαχείας (1946).
 - ❖ Αλιευτικός συνεταιρισμός Αιτωλικού «Αγ. Ιωάννης» (1956).
 - ❖ Αλιευτικός συνεταιρισμός Αιτωλικού «Γρηγόρης Λιακατάς» (1956).
 - ❖ Αλιευτικός συνεταιρισμός Μεσολογγίου «Αγ. Τριάς» (1994).
 - ❖ Αλιευτικός συνεταιρισμός Δήμου Μεσολογγίου (1994) ⁽⁸¹⁾.
- Στην περιοχή Ξηρομέρου ιδρύθηκε το 1981 ο αλιευτικός συνεταιρισμός «Σκουρτούς» και το 1982 ιδρύεται ο Αλιευτικός συνεταιρισμός Φυτειών ⁽⁸²⁾.

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Στον νομό Αιτωλοακαρνανίας υπάρχουν και λειτουργούν οι εξής Αστικοί Συνεταιρισμοί:

- Ιδιότυπος μεταφορική εταιρεία (1959) ⁽⁸³⁾.
- Προμηθευτικός συνεταιρισμός ιδιοκτητών λεωφορείων Νομού Αιτωλοακαρνανίας (1960).
- Προμηθευτικός συνεταιρισμός εγκαταστατών Ηλεκτρολόγων Νομού Αιτωλοακαρνανίας (1984).
- Προμηθευτικός συνεταιρισμός Υδραυλικών Αγρινίου & περιχώρων (1984).
- Προμηθευτικός συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Αιτωλοακαρνανίας Σ.Υ.Φ.ΑΙΤ. (1984).
- Συνεταιρισμός κυνηγών Αγρινίου (1985).
- Προμηθευτικός συνεταιρισμός επιπλοποιών και ξυλουργών Νομού Αιτωλοακαρνανίας (1989).
- Προμηθευτικός συνεταιρισμός Καφεκοπτών Αιτωλοακαρνανίας.
- Συνεταιρισμός φωτογράφων, Σ.Ε.Φ.Ε. ΣΥΝ.Π.Ε. Αγρινίου ⁽⁸⁴⁾.

(81) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.90

(82) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.92

(83) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.95

1.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας

Αγροτικοί Συνεταιρισμοί

Οι κύριες δραστηριότητες των Ε.Γ.Σ. είναι:

- Η εμπορία – συγκέντρωση των βασικών προϊόντων ⁽⁸⁵⁾, που παράγονται στην περιοχή (π.χ. αραβόσιτος, καπνός κλπ.).
- Η επιστροφή Φ.Π.Α. που διενεργείται από τις κεντρικές υπηρεσίες των ενώσεων καθώς και οι επιδοτήσεις που διανέμονται κατόπιν εργασιών από τις ίδιες τις υπηρεσίες ⁽⁸⁶⁾.
- Ο τομέας των γεωργικών ασφαλίσεων. Ήδη εκτός από την σύμβαση για την πρακτόρευση της «ΑΕΕΓΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ» υπέγραψε σύμβαση για την πρακτόρευση και της «ΣΥΝ/ΚΗΣ ΑΕΕΓΑ». Επομένως οι συνεταιρισμοί και τα μέλη τους μπορούν να ασφαλίσουν τις περιουσίες τους στο ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ των ενώσεων ⁽⁸⁷⁾.
- Η εμπορία γεωργικών μηχανημάτων και γεωργικών εφοδίων που ασκείται στα κεντρικά καταστήματα των ενώσεων καθώς επίσης και στα κατά τόπους υποκαταστήματα.
- Η λειτουργία Super-Market Οικιακής χρησιμότητας
- Η παραγωγή φαρμάκων άριστης ποιότητας, με καθαρές πρώτες ύλες και σε χαμηλές τιμές.
- Η συγκέντρωση και αποξήρανση καλαμποκιού.
- Η διαμεσολάβηση για τη χορήγηση αγροτικών δανείων στα μέλη τους ⁽⁸⁸⁾.

(84) Πέττα Γεωργίου, Παπουτσή Χριστίνα, «Το συνεταιριστικό κίνημα στην Αιτωλοακαρνανία», Μεσολόγγι 1992, σελ.73

(85) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, «Καταγραφή των συνεταιριστικών δραστηριοτήτων στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας», Μεσολόγγι 1995, σελ.9

(86) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.10

(87) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.37

(88) Πέττα Γεωργίου, Παπουτσή Χριστίνα, ό.π., σελ.65

Δασικοί Συνεταιρισμοί

Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί ενοικιάζουν και εκμεταλλεύονται τα δάση που τους προσφέρονται από το δασαρχείο έναντι ενοικίου. Κύρια δραστηριότητά τους είναι η παραγωγή κάρβουνου, αλλά τα μέλη τους δουλεύουν ξυλοκόποι για το δασαρχείο (89).

Μελισσοκομικοί Συνεταιρισμοί

Οι δραστηριότητες των Μελισσοκομικών Συνεταιρισμών είναι η συγκέντρωση και εμπορία μελιού, καθώς και άλλων μελισσοκομικών προϊόντων και προμήθεια μελισσοκομικών εργαλείων, μηχανημάτων και εφοδίων στα μέλη του (90).

Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί

Οι Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί εκμεταλλεύονται ιχθυοτροφεία και διακινούν ψάρια διαφόρων ειδών όπως: χέλια, λαβράκια, σπάρο, αυγοτάραχο από κεφάλια κλπ. (91).

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Οι κύριες δραστηριότητες των Αστικών Συνεταιρισμών είναι:

- Προμήθεια στα μέλη ή στο ευρύ κοινό καταναλωτικών αγαθών οικιακής ανάγκης, όπως τρόφιμα, ενδύματα κ.α.
- Εφοδιασμός των μελών ή και τρίτων, με αγαθά επαγγελματικής χρήσης, όπως πρώτες ύλες, εξαρτήματα, ανταλλακτικά κ.α.
- Χορήγηση δανείων στα μέλη τους.
- Κατασκευή αγαθών ή διεκπεραίωση υπηρεσιών με την προσωπική εργασία των μελών κυρίως.

(89) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, ό.π., Μεσολόγγι 1995, σελ.86

(90) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.89

(91) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ.91

- Ομαδοποιημένη πώληση αγαθών που παράγουν τα μέλη χωριστά στις ατομικές επιχειρήσεις τους ή συλλογικά σε παραγωγικούς συνεταιρισμούς.
- Μεταφορές πραγμάτων και προϊόντων.

1.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών της Αιτωλοακαρνανίας

Τα προβλήματα των συνεταιρισμών που αναφέραμε παραπάνω είναι:

- ❖ Πρόβλημα ρευστότητας που απορρέει από την κατασκευή μεγάλων έργων και την ταυτόχρονη σύναψη δανείων με την ΑΤΕ.
- ❖ Έλλειψη αποθηκευτικών χώρων.
- ❖ Πρόβλημα επίσης και στα Super Market, διότι υπάρχουν μεγάλα αποθέματα που προήλθαν από ανεξέλεγκτες παραγγελίες με αποτέλεσμα η διάθεση των καταναλωτικών αγαθών να γίνεται δύσκολη, καθώς επίσης υπάρχει οξύς ανταγωνισμός από ιδιωτικά καταστήματα⁽⁹²⁾.
- ❖ Η δυσχερής οικονομική κατάσταση λόγω των μεγάλων δαπανών για την κατασκευή έργων. Η κατάσταση επιδεινώθηκε λόγω της παγκόσμιας κρίσης που επικρατεί και επηρεάζει την χώρα μας⁽⁹³⁾.
- ❖ Οι Δασικοί συνεταιρισμοί αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης λόγω εξάντλησης των δασών, με αποτέλεσμα πολλοί συνεταιρισμοί να κλείνουν. Τα μέλη των συνεταιρισμών, που έχουν μείνει, κάνουν και δεύτερες δουλειές γιατί τα έσοδα από την εκμετάλλευση των δασών δεν φτάνουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους⁽⁹⁴⁾.
- ❖ Οι Μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί αντιμετωπίζουν προβλήματα εξαιτίας του ανταγωνισμού που δέχονται από τα εισαγόμενα προϊόντα που είναι πιο φθηνά (Κίνα, Τουρκία, Βουλγαρία) και τον ανταγωνισμό από τους οργανωμένους παραγωγούς στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Ισπανία, Γερμανία, Ιταλία και Πορτογαλία⁽⁹⁵⁾).

(92) Πέττα Γεωργίου, Παπουτσή Χριστίνα, ό.π.,σελ.72

(93) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, ό.π., σ. 70

(94) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ. 85

(95) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, Στο ίδιο, σελ. 89

- ❖ Η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού αντιμετωπίζει προβλήματα όπως:
 - ο κατακερματισμός της λιμνοθάλασσας,
 - η παράνομη αλιεία με απαγορευμένες μεθόδους, αλιεία σε περιοχές που απαγορεύεται, η χρήση δυναμίτη, χημικών και άλλων σχετικών μεθόδων,
 - η κακή εκμετάλλευση των συνεταιρισμών και η έλλειψη αυστηρής νομοθεσίας για την παράνομη αλιεία ⁽⁹⁶⁾.
- ❖ Τελευταίο πρόβλημα των συνεταιρισμών της Αιτωλοακαρνανίας είναι το προσωπικό που υπάρχει. Μπορεί να είναι αρκετό αλλά δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εποχής. Γι' αυτό απαιτείται εκπαίδευση σε διάφορα σεμινάρια που διοργανώνονται από διάφορους φορείς και οργανισμούς.

2. Συνεταιριστική Ανάπτυξη του Νομού Εύβοιας

2.1. Ε.Α.Σ. Νομού Εύβοιας

Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών του Νομού Ευβοίας ιδρύθηκε το 1983 με έδρα την Χαλκίδα. Η σύνταξη και υποβολή του καταστατικού της Ένωσης που υπογράφηκε από τους εκπροσώπους 17 συνεταιρισμών - μελών που αποτέλεσαν τα ιδρυτικά μέλη της Ένωσης.⁽⁹⁷⁾

Σε ένα σημείο στο οποίο μπορούμε να κάνουμε ιδιαίτερη αναφορά, αλλά και κάνει την Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών νομού Ευβοίας να ξεχωρίζει από τις άλλες ενώσεις είναι η ύπαρξη των αναγκαστικών συνεταιρισμών με μέλη όλους αναγκαστικά τους κατοίκους μιας κοινότητας. Το 90% του συνόλου των αναγκαστικών συνεταιρισμών, είναι δασικοί και βρίσκονται στην Βόρεια Εύβοια. Οι συνεταιρισμοί αυτοί διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:⁽⁹⁸⁾

- ◆ **Αναγκαστικοί συνεταιρισμοί συνιδιοκτησίας αδιαιρέτου δάσους:** Αφορά περιπτώσεις όπου ένα δάσος ολόκληρο ανήκει σε ένα συγκεκριμένο χωριό, το οποίο έχει το αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσής του.

(96) Παπαστάθης Ιωάννης, Κολοβού Όλγα, ό.π., σ. 90

(97) Τόλιας Γεώργιος, «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νομού Ευβοίας», Μεσολόγγι 1991, σ.34-59

(98) Τόλιας Γεώργιος, Στο ίδιο, σελ. 34-59

- ◆ **Αναγκαστικοί συνεταιρισμοί Συνδιακατοχής αδιαιρέτου δάσους:** Οι συνεταιρισμοί αυτοί δημιουργήθηκαν από εκτάσεις – δάση που αρχικά ανήκαν στο κράτος και αφού πέρασε κάποιο χρονικό διάστημα μένοντας τελείως ανεκμετάλλευτα, πέρασαν με την σειρά τους υπό την κατοχή μιας ή περισσότερων κοινοτήτων, σε συνεργασία πάντα με το κράτος.
- ◆ **Αναγκαστική συνεταιρισμοί με συνδυασμό των δύο παραπάνω κατηγοριών (συνιδιοκτησίας και συνδιακατοχής αδιαιρέτου δάσους).**
- ◆ **Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί κοινής χορτονομής:** Αφορά μεγάλες εκτάσεις χωρίς δένδρα στις οποίες φύονται χόρτα για βοσκή αιγοπροβάτων. Οι εκτάσεις αυτές δίνονται σε μία κοινότητα ή μοιράζονται σε περισσότερες από μία ανάλογα με τις ανάγκες της περιοχής.

2.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών

Η Ε.Α.Σ. Ευβοίας αναπτύσσει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Παρέχει στα μέλη της κάθε συνδρομή και φροντίζει για τον εφοδιασμό τους με τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή τους.
- Φροντίζει για την διακίνηση, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων των μελών της μέσα στα γενικά πλαίσια της εμπορίας κάθε προϊόντος όπως αυτά καθορίζονται από την αντίστοιχη με το προϊόν Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση σε συνεργασία, εφόσον είναι αναγκαίο, με άλλες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.
- Φροντίζει για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων επαγγελματικής και συνεταιριστικής επιμόρφωσης των μελών της.
- Πρακτορεύει στην περιφέρειά της τις ασφαλιστικές εταιρείες, που η πλειονότητα των μετοχών τους κατέχεται από Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.
- Πρακτορεύει στην περιοχή της τους Οργανισμούς ασφάλισης αγροτικής παραγωγής ή τη μείωση του κόστους της.
- Οργανώνει και παρέχει στα μέλη της κάθε είδους τεχνική βοήθεια για την διευκόλυνση της παραγωγής ή τη μείωση του κόστους της.
- Διαδίδει τον θεσμό του Συνεταιρισμού στο γεωργικό πληθυσμό της περιφέρειάς της και φροντίζει για την μελέτη και διερεύνηση συνεταιριστικών και γεωργικών θεμάτων που ενδιαφέρουν την περιφέρειά της και διαφωτίζει τα μέλη της και τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες και γενικά εφαρμόζει όλα τα νόμιμα μέσα για την ανάπτυξη της συνεταιριστικής συνειδήσεως στους γεωργούς.

- Συνιστά υπηρεσία λογιστικής εξυπηρέτησης των Συνεταιρισμών και φροντίζει για τις νομικές τους υποθέσεις εφόσον ζητηθεί.
- Συμβουλεύει και παρέχει κάθε βοήθεια στους Συνεταιρισμούς κατά την σύστασή τους και σε όλες τις λεπτομέρειες της διαχείρισης και των εργασιών τους. Εκδίδει σχέδια κανονισμών εργασιών και άλλα έντυπα που περιέχουν οδηγίες προς τους συνεταιίρους.
- Τηρεί και ενημερώνει ειδικούς φακέλους για όλους τους Συνεταιρισμούς της περιφέρειας. Καταρτίζει και τηρεί στατιστικά στοιχεία για τους συνεταιρισμούς της περιφέρειάς της.
- Χορηγεί δάνεια στα ενδιαφερόμενα μέλη της ⁽⁹⁹⁾.

2.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην Ε.Α.Σ. Ευβοίας είναι τα ακόλουθα:

- Η έλλειψη των στελεχών που με την παρουσία τους, την γνώση τους, την πείρα που σιγά – σιγά θα αποκτήσουν θα δώσουν μία νέα ώθηση, νέα αντίληψη για το συνεταιριστικό κίνημα.
- Η ύπαρξη χρεών που δημιουργούνται στους συνεταιρισμούς από τις παρεμβάσεις του κράτους. Όταν δηλαδή το κράτος υποχρεώνει την Ένωση να αγοράσει προϊόντα από παραγωγούς τα οποία για διάφορους λόγους είναι σε κακή κατάσταση και δεν μπορούν να προωθηθούν στην αγορά. Έτσι πληρώνει η ένωση τους παραγωγούς, σαν ένα είδος αποζημίωσης, για τα κατεστραμμένα κυρίως από τις καιρικές συνθήκες προϊόντα τους, δημιουργείται όμως σε αυτήν ένα χρέος από τα αδιάθετα στην αγορά προϊόντα. Το χρέος αυτό λογικά κάθε φορά πρέπει να επιδοτηθεί από το κράτος, όμως ελάχιστες φορές γίνεται αυτό.
- Η επιμονή των παραγωγών στις παλιές μεθόδους παραγωγής καθώς και η τρομερή δυσπιστία τους να εφαρμόσουν νέες τεχνικές και μεθόδους, έτσι ώστε να μην ανεβαίνει η ποιότητα των προϊόντων που παράγονται.
- Η έλλειψη συνεταιριστικής συνείδησης των παραγωγών.
- Το πρόβλημα της διοχέτευσης στην αγορά δεύτερης ποιότητας ελιάς, που αναγκάζεται να πάρει από τους ελαιοπαραγωγούς.

(99) Τόλιας Γεώργιος, Στο ίδιο, σελ.34-59

- Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού εκτάσεων που παραμένουν ακαλλιέργητες με αποτέλεσμα η παραγωγή της περιοχής να παραμένει σε επίπεδα χαμηλότερα από τα αναμενόμενα.
- Ο μαρασμός των δασικών συνεταιρισμών και η απομάκρυνση των μελών τους από αυτούς με αποτέλεσμα την οικοπεδοποίηση δασικών εκτάσεων. Ο αφανισμός της μελισσοκομίας, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την καταστροφή των δασών.

3. Οι συνεταιρισμοί στο Νομό Αχαΐας

3.1. Κατηγορίες των συνεταιρισμών στον Νομό Αχαΐας

Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Μπορούμε να πούμε ότι ο Νομός Αχαΐας εμφανίζει ιδιαίτερα αξιόλογο συνεταιριστικό κίνημα. Το επίπεδο των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών είναι αρκετά ικανοποιητικό και τα τελευταία χρόνια έχει μία ραγδαία ανάπτυξη με την νομική και υλική κάλυψη που τους παρέχει η πολιτεία. Υπάρχουν περίπου 300 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων από τους οποίους αδρανούν οι 31. Όταν λέμε αδρανούν εννοούμε ότι κάποια στιγμή εγκρίθηκε το καταστατικό τους αλλά ποτέ δεν έλαβαν συγκεκριμένη δράση, ούτε διοικητικό συμβούλιο.

Από τους συνεταιρισμούς που λειτουργούν οι 151 είναι πιστωτικοί, 12 Γαλακτοκομικοί, 15 Ελαιουργικοί, 2 Μελισσοκομικοί, 50 Πωλήσεως, 2 Ανθοκομικοί, 2 Αγελαδοτροφικοί, 5 Επεξεργασίας, 4 Δασικοί, 8 Αλιευτικοί, 2 Βιοτεχνικοί, 2 Ειδικοί, 40 Διάφοροι, 10 Αρδευτικοί, 5 Γενικοί ⁽¹⁰⁰⁾.

Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Εκτός από τους παραπάνω πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς ο Νομός Αχαΐας έχει και 3 δευτεροβάθμιους συνεταιρισμούς.

Η ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Πάτρας ιδρύθηκε το 1918 με έδρα την πόλη της Πάτρας και η περιφέρεια καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που εκτείνονται στην περιφέρειά της ⁽¹⁰¹⁾.

(100) Ηλίας Καϊάφας, «Η οικονομική και συνεταιριστική ανάπτυξη του Ν. Αχαΐας», Μεσολόγγι 1993, σελ.56

(101) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.61

Η ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αιγιαλείας, ιδρύθηκε το 1935 με έδρα την πόλη του Αιγίου και η περιφέρεια καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που εκτείνονται στην επαρχία Αιγιαλείας⁽¹⁰²⁾.

Η ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων, ιδρύθηκε το 1963 με έδρα την πόλη των Καλαβρύτων⁽¹⁰³⁾.

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Οι αστικοί συνεταιρισμοί που εδρεύουν στο νομό είναι:

- «Προμηθευτικός καταναλωτικός και παραγωγικός συνεταιρισμός ηλεκτρολόγων Ν. Αχαΐας – ΣΥΝ.Π.Ε.» 1969⁽¹⁰⁴⁾.
- «Καταναλωτικός – Πιστωτικός συνεταιρισμός Πάτρας» που ιδρύθηκε το 1984⁽¹⁰⁵⁾.

3.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών στο Νομό Αχαΐας

Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί ασχολούνται με την αναχορήγηση καλλιεργητικών δανείων καθώς και προμήθεια γεωργικών και λοιπών εφοδίων (λιπασμάτων, σπόρων, φαρμάκων, ζωοτροφών κλπ.) από την Α.Τ.Ε., απευθείας ή με την μεσολάβηση των Ενώσεων.

Οι Συνεταιρισμοί πωλήσεως, πωλούν γεωργικά προϊόντα δικά τους ή για λογαριασμό των μελών τους, ανεξάρτητα αν τα προϊόντα αυτά τα παράγουν οι ίδιοι ή υποβλήθηκαν σε διαλογή. Κατά συνέπεια αυτά κατέχουν εγκαταστάσεις σχετικές με τη διαλογή και συσκευασία προϊόντων⁽¹⁰⁶⁾.

Σημαντική οικονομική δραστηριότητα στο Νομό παρουσιάζει ο Αγροτικός συνεταιρισμός Βραχνείκων, «Η Αρμονία» ο οποίος ασχολείται με:

(102) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ. 71

(103) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.76

(104) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.79

(105) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.82

(106) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.57

- ◆ Τη διεξαγωγή πιστωτικών και προμηθευτικών εργασιών για την ικανοποίηση των παραγωγικών αναγκών των μελών του. Διεξαγωγή ελαιουργικών εργασιών και απόκτηση των απαραίτητων εγκαταστάσεων για την έκθλιψη του παραγόμενου ελαιοκάρπου των μελών, την συγκέντρωση και την εμπορία του παραγόμενου ελαίου.
- ◆ Την άσκηση της αγροτικής πίστης.
- ◆ Την λογιστική παρακολούθηση των βιβλίων των συνεταιίρων ⁽¹⁰⁷⁾.

Οι ελεύθεροι δασικοί συνεταιρισμοί έχουν στην ιδιοκτησία τους δασικές εκτάσεις και εκμεταλλεύονται την ξυλεία.

Οι Μελισσοκομικοί ασχολούνται αποκλειστικά με την παραγωγή μελιού και των υποπροϊόντων του, ενώ οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί έχουν νοικιασμένες δημόσιες εκτάσεις θάλασσας και ασχολούνται συστηματικά με την παραγωγή - εμπορία ιχθύων (ιχθυοτροφεία) ⁽¹⁰⁸⁾.

Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Οι δευτεροβάθμιοι συνεταιρισμοί έχουν τις εξής δραστηριότητες:

- Την συγκέντρωση σταφυλιών, την οινοποίησή τους και στη συνέχεια τη διάθεση του οίνου για λογαριασμό των σταφυλοπαραγωγών.
- Την εποπτεία των Συνεταιρισμών – Μελών και τη λογιστική εξυπηρέτησή τους εφόσον το ζητήσουν οι ίδιοι.
- Την προμήθεια και διάθεση στους συνεταιρισμένους αγρότες κάθε είδους γεωργικού εφοδίου είτε για λογαριασμό τους, είτε για λογαριασμό τρίτων (λιπάσματα, γεωργικά φάρμακα και εργαλεία, σπόροι, ζώα, είδη οικιακής χρήσης γενικά κλπ.), που είναι απαραίτητα για τις καλλιεργητικές και λοιπές ανάγκες τους.
- Τη συγκέντρωση γάλακτος από τους συνεταιρισμένους κτηνοτρόφους την παραγωγή και διάθεση για λογαριασμό των παραγωγών των γαλακτοκομικών προϊόντων ⁽¹⁰⁹⁾.
- Τη συγκέντρωση και διάθεση σιτηρών και σπόρων για λογαριασμό του δημοσίου.
- Τη συγκέντρωση και διάθεση εσπεριδοειδών.

(107) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σ. 58

(108) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σ. 60

(109) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σ. 63

- Την απόσυρση εσπεριδοειδών και λοιπών προϊόντων.
- Τη χορήγηση επιδοτήσεων στους ελαιοκαλλιεργητές και λοιπούς παραγωγούς που δικαιούνται επιδοτήσεις από ΕΟΚ.
- Τη συγκέντρωση πατάτας, την επεξεργασία και διάθεση τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και στην εξωτερική.
- Την εμπορία οπωρολαχανοκηπευτικών νωπών προϊόντων για λογαριασμό της Ένωσης και των παραγωγών.
- Την αναχορήγηση καλλιεργητικών δανείων στους Συνεταιρισμένους Αγρότες.
- Την εκμετάλλευση των μηχανημάτων και λοιπών εγκαταστάσεων ⁽¹¹⁰⁾.

Αστικοί Συνεταιρισμοί

Ο ρόλος των αστικών συνεταιρισμών είναι κυρίως προμηθευτικός και αντικείμενα δραστηριότητάς τους ενδεικτικά είναι:

- ◆ Προμήθεια πρώτων υλών και μέσων για την κάλυψη των αναγκών των μελών του.
- ◆ Παροχή στα μέλη τους τεχνικής και οργανωτικής βοήθειας.
- ◆ Προώθηση των πωλήσεων των προϊόντων των μελών και του συνεταιρισμού.
- ◆ Παροχή εγγυήσεων και άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη.
- ◆ Διάθεση πρώτων υλών, υλικών μέσων, εργαλείων και μηχανημάτων για τα μέλη του.
- ◆ Έχουν στην κατοχή τους καταστήματα (Super Markets) στα οποία τα μέλη μπορούν να αγοράσουν διάφορα καταναλωτικά αγαθά ⁽¹¹¹⁾.

3.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Το βασικότερο πρόβλημα και καθοριστικότερο είναι ότι οι συνεταιρισμοί δεν έχουν δικούς τους πόρους. Η χρηματοδότησή τους εξαρτάται από την Α.Τ.Ε. και σε μικρότερο ποσοστό από διάφορους αναπτυξιακούς νόμους. Αποτέλεσμα αυτού είναι η υπερχέωση των συνεταιρισμών στην Α.Τ.Ε. και ιδίως τα τελευταία χρόνια που τα επιτόκια των δανείων είναι πολύ ψηλά ⁽¹¹²⁾.

(110) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.64

(111) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.79-80

(112) Ηλίας Καϊάφας, Στο ίδιο, σελ.90

4. Συνεταιριστική ανάπτυξη Νομού Κορινθίας

4.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών στο Νομό Κορινθίας

Στον Νομό Κορινθίας υπάρχουν περίπου 220 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων από τους οποίους αδρανούν οι 31. Όταν λέμε ότι αδρανούν εννοούμε ότι κάποια στιγμή εγκρίθηκε το καταστατικό τους αλλά ποτέ δεν έλαβαν συγκεκριμένη δράση, ούτε διοικητικό συμβούλιο έχουν.

Από τους συνεταιρισμούς που λειτουργούν οι 85 είναι πιστωτικοί, 58 πωλήσεως, 15 ελαιουργικοί, 8 αρδευτικοί, 1 ελεύθερος Δασικός, 8 παραγωγικοί, 2 αλιευτικοί, 2 πτηνοτροφικοί, 1 Μελισσοκομικός, 3 Γεωργοβιοτεχνικοί, 1 οινοποιητικός, 7 Αναγκαστικοί Διαχείρισης Χορτονομής ⁽¹¹³⁾.

Εκτός από τους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς που αναφέραμε, λειτουργούν και οι παρακάτω Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών:

- Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Κιάτου, ιδρύθηκε το 1919 με έδρα το Κιάτο και η περιφέρεια καταλαμβάνει την περιφέρεια της ορεινής Κορινθίας (Βέλο – Στιμάγκα – Βάλτσες – Κρυονέρι – Παραδείσι – Γονούσα) ⁽¹¹⁴⁾.
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Κορίνθου ιδρύθηκε το 1924 με έδρα την πόλη της Κορίνθου και η περιφέρεια καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, που εκτείνονται στο ανατολικό τμήμα του νομού Κορινθίας ⁽¹¹⁵⁾.
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Ξυλοκάστρου, ιδρύθηκε το 1943 με έδρα το Ξυλόκαστρο και η περιφέρεια καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, που εκτείνονται στην περιφέρειά της (από την κοινότητα Μελισσιού έως την κοινότητα Πισών) ⁽¹¹⁶⁾.
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Νεμέας, ιδρύθηκε το 1943 με έδρα την Νεμέα και η περιφέρειά της καταλαμβάνει τις περιφέρειες των κοινοτήτων που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της Νεμέας καθώς και ένα μικρό τμήμα του Νομού Αργολίδας ⁽¹¹⁷⁾.

(113) Κιούση Αλεξάνδρα, «Οικονομική και συνεταιριστική ανάπτυξη του Νομού Κορινθίας», Μεσολόγγι, 1993 σελ.60

(114) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.80

(115) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.71

(116) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.89

- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Βόχας, ιδρύθηκε το 1950 με έδρα το Βραχάτι και η περιφέρεια καταλαμβάνει την περιφέρεια της Κεντρικής Βόχας ⁽¹¹⁸⁾.
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Δερβενίου, ιδρύθηκε το 1967 με έδρα το Δερβένι και η περιφέρεια καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που εκτείνονται. ⁽¹¹⁹⁾

4.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών στον Νομό Κορινθίας

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί ασχολούνται με την εξεύρεση κεφαλαίων, για τη δανειοδότηση των μελών τους, καθώς και προμήθεια γεωργικών εφοδίων (λιπασμάτων, ζωοτροφών, σπόρων κλπ.), από την Α.Τ.Ε. ή με τη μεσολάβηση των Ενώσεων. Σημαντική οικονομική δραστηριότητα παρουσιάζει ο Αγροτικός συνεταιρισμός Ζευγολατείου, ο οποίος ασχολείται με τις εξαγωγές πορτοκαλιών, βερίκοκων, σταφυλιών και με τη χυμοποίησή τους ⁽¹²⁰⁾.

Οι ελεύθεροι δασικοί συνεταιρισμοί έχουν στην ιδιοκτησία τους δασικές εκτάσεις και εκμεταλλεύονται την ξυλεία, ενώ οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί έχουν νοικιασμένες δημόσιες εκτάσεις θάλασσας και ασχολούνται συστηματικά με την παραγωγή και εμπορία ιχθύων ⁽¹²¹⁾.

Οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί διαχείρισης χορτονομής ασχολούνται με την ενοικίαση βοσκότοπων ή άλλων εκτάσεων στους αγρότες της περιοχής, καθώς επίσης συνεργάζονται με την δασική υπηρεσία για την εκμετάλλευση της ξυλείας ⁽¹²²⁾.

Τέλος ο οινοποιητικός συνεταιρισμός Νεμέας ασχολείται με την επεξεργασία σταφυλιών, δηλαδή την γλευκοποίησή τους, την οινοποίηση, τυποποίηση και εμφιάλωση του παραγόμενου προϊόντος ⁽¹²³⁾.

Από την άλλη μεριά οι Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών του Νομού Κορινθίας έχουν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- ❖ Λογιστική εξυπηρέτηση των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών της περιοχής.
- ❖ Συγκέντρωση και πώληση διαφόρων αγροτικών προϊόντων των συνεταιρισμένων μελών τους.

(117) Κιούση Αλεξάνδρα, ό.π., σ.92

(118) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.76

(119) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.85

(120) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.62,64

(121) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.66-67

(122) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.67

- ❖ Συγκέντρωση σουλτανίνας για λογαριασμό της Κ.Σ.Ο.Σ..
- ❖ Εκτέλεση διαφόρων εργασιών για λογαριασμό τρίτων.
- ❖ Διάθεση στους συνεταιρισμένους αγρότες κάθε είδους γεωργικού εφοδίου (λιπάσματα, φάρμακα, σπόρους, ζωοτροφές, εργαλεία κλπ.)
- ❖ Διανομή επιδοτήσεων της Ε.Ο.Κ. σε παραγωγούς λαδιού, σιτηρών και αιγοπρόβειου κρέατος.
- ❖ Επιστροφή του Φ.Π.Α. στους παραγωγούς ⁽¹²⁴⁾.
- ❖ Χυμοποίηση πορτοκαλιών σε εργοστάσιο για λογαριασμό των παραγωγών της περιοχής ⁽¹²⁵⁾.
- ❖ Χορήγηση καλλιεργητικών δανείων στους συνεταιρισμένους αγρότες.
- ❖ Προμήθεια στους καταναλωτές ειδών βιοτικής ανάγκης (Super Market) ⁽¹²⁶⁾.

4.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Στο Νομό Κορινθίας η λειτουργία της συνεταιριστικής κίνησης (πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων) δεν είναι ικανοποιητική σε πολλά σημεία. Τα προβλήματά τους είναι:

- **Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού:** Η πρόσληψη υπαλλήλων είναι στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου και πολλές φορές δεν στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια.
- **Η έλλειψη οργανωτικής υποδομής:** Η λειτουργική δομή του συνεταιριστικού κινήματος δεν επιτρέπει τη λήψη γρήγορων αποφάσεων με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσλειτουργία και καθυστέρηση στην τάχυντα λήψης των αποφάσεων, που είναι συστατικό στοιχείο του ιδιωτικού εμπορίου.
- **Η μη στήριξη από το κράτος:** Η πολιτική των συνεταιρισμών και των ενώσεων είναι να αναλαμβάνουν κάποιο κοινωνικό ρόλο, γεγονός που απαιτεί ανάλογη κρατική υποστήριξη, η οποία δεν υπάρχει πάντοτε.
- **Η αδυναμία χάραξης επενδυτικής πολιτικής με σαφείς στόχους λόγω έλλειψης ειδικευμένου προσωπικού και οικονομικών κινήτρων.**
- **Ο καταμερισμός της συνεταιριστικής κίνησης:** Συνεταιρισμοί και ενώσεις συμφωνούν στο ότι δεν πρέπει να υπάρχει πολυκερματισμός προκειμένου οι συνεταιρισμοί να λειτουργούν ικανοποιητικά και να εξυπηρετούν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τους παραγωγούς του νομού.

- Η ανυπαρξία στους συνεταιρισμούς ιδίων πόρων: με αποτέλεσμα η χρηματοδότησή τους να εξαρτάται από την Α.Τ.Ε. ⁽¹²⁷⁾.



(123) Κιούση Αλεξάνδρα, ό.π., σ.67

(124) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.94

(125) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.79

(126) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.85

(127) Κιούση Αλεξάνδρα, Στο ίδιο, σελ.100-101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8°

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΣΤΑ

ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ



1. Οι Συνεταιρισμοί στον Νομό Λέσβου

1.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών στον Νομό Λέσβου

Οι συνεταιρισμοί που υπάρχουν στον νομό είναι : 16 πιστωτικοί, 28 ελαιουργικοί, 5 τυροκομικοί, 11 πολλαπλής παραγωγικής δραστηριότητας, 3 γεωργοβιοτεχνικοί, 1 μελισσοκομικός και 4 αλιευτικοί ⁽¹²⁸⁾.

Η Ένωση γεωργικών συνεταιρισμών Λέσβου είναι μία δευτεροβάθμια συνεταιριστική οργάνωση με έδρα τη Μυτιλήνη και περιφέρεια το νησί της Λέσβου. Ιδρύθηκε το 1931 αρχικά από 13 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς. Σήμερα μέλη της Ένωσης είναι 61 πρωτοβάθμιου αγροτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν σε ολόκληρο το νησί. Οι πρωτοβάθμιοι αυτοί συνεταιρισμοί από πλευράς δραστηριοτήτων, μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:

- 26 ελαιουργικοί
- 22 αγροτικοί
- 6 γεωργοκτηνοτροφικοί
- 3 ελαιουργικοί & γαλακτοκομικοί ⁽¹²⁹⁾
- 2 γαλακτοκομικοί
- 1 γεωργικός – πιστωτικός
- 1 αγροτουριστικός

Τον Αύγουστο του 1983 ιδρύθηκε στην Πέτρα Λέσβου ο Αγροτικός Συνεταιρισμός γυναικών με σκοπό την οικονομική, πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του και του τόπου γενικότερα ⁽¹³⁰⁾.

1.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών του νομού

Οι δραστηριότητες των συνεταιρισμών της Λέσβου είναι οι παρακάτω:

- Η συγκέντρωση ελαιολάδου από τους παραγωγούς και μεταπώλησή του σε ικανοποιητικές τιμές για τους παραγωγούς είτε στην Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Λέσβου είτε από μόνοι τους σε ιδιώτες.
- Η διεκπεραίωση των οικονομικών συναλλαγών εκ' μέρους των παραγωγών.

(128) Σουρουλή Αναστασία, «Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πέτρας Λέσβου», Μεσολόγγι 1996, σελ.15

(129) Κακαδέλλη Περμαθούλα, Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Λέσβου, Μεσολόγγι 1992, σελ. 31.

(130) Σουρουλή Αναστασία, ό.π., 1996, σ.21

- Η λήψη μέτρων προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών του και τρίτων.
- Η προμήθεια στους παραγωγούς αγρότες των διαφόρων φυτοφαρμάκων για τις καλλιέργειές τους και στους κτηνοτρόφους των διαφόρων κτηνιατρικών φαρμάκων.
- Η παροχή τεχνικής ή οποιασδήποτε άλλης βοήθειας στα μέλη τους.
- Η αποθήκευση αγροτικών προϊόντων στις ιδιόκτητες αποθήκες τους.
- Η χρήση των ιδιόκτητων ελαιοτριβείων στα οποία μπορούν οι αγρότες να αλέθουν τις ελιές τους και να παράγουν λάδια.
- Η προμήθεια και διάθεση στα μέλη τους πρώτων υλών, ζώων και κάθε είδους παραγωγικών εφοδίων ή καταναλωτικών αγαθών χρήσιμων για τις ανάγκες των εκμεταλλεύσεων ή της οικιακής οικονομίας τους.
- Η χορήγηση δανείων από την Α.Τ.Ε. στο συνεταιρισμό για διάφορους γεωργικούς σκοπούς.
- Η χορήγηση δανείων προς συνεταίρους.
- Η παροχή στους συνεταίρους δυνατότητας να καταθέτουν χρήματα στο συνεταιρισμό. Σε κάθε περίπτωση δίνεται από τον κάθε συνεταιρισμό «Βιβλιάριο καταθέσεων», ονομαστικά με αύξοντα αριθμό, στο οποίο αναγράφονται οι σχετικές πράξεις καταθέσεων ή αναλήψεων ⁽¹³¹⁾.

Κύρια δραστηριότητα του Αγροτικού Συνεταιρισμού γυναικών Πέτρας είναι:

- ◆ Η κοινή χρήση και εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων των μελών. Ειδικότερα κάθε μέλος παραχωρεί τη χρήση ενός, δύο, τριών ή τεσσάρων δωματίων στο συνεταιρισμό για κοινή χρήση και τουριστική εκμετάλλευση από τον ημεδαπό ή αλλοδαπό τουρισμό έναντι μισθώματος που καθορίζεται από την Γενική Συνέλευση των μελών.
- ◆ Επίσης ο συνεταιρισμός αναπτύσσει νόμιμες δραστηριότητες με τις οποίες καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων τους, παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής : η παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη, η παρέμβαση και η λήψη κάθε μέτρου προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών του.

(131) Σουρουλή Αναστασία, Στο ίδιο, σελ.16,17

(132) Σουρουλή Αναστασία, Στο ίδιο, σελ.25

Η παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης η ίδρυση και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων και καταλυμάτων, η ανάπτυξη του οικοτουρισμού, του κοινωνικού τουρισμού και αγροτικών εργασιών ⁽¹³²⁾.

Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Λέσβου έχει τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Επεξεργασία και παραγωγή των προϊόντων της ελιάς και των υποπροϊόντων της.
- Διάθεση προϊόντων γάλακτος.
- Εργασίες με εντολή και για λογαριασμό τρίτων.
- Διαχείριση και διανομή επιδοτήσεων
- Διαχείριση τουριστικού γραφείου
- Υπηρεσίες του κλάδου ασφαλειών.
- Προμήθεια και διάθεση διαφόρων ειδών βιοτικής, οικιακής ανάγκης και γεωργικής χρησιμότητας ⁽¹³³⁾.

1.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι συνεταιρισμοί της Λέσβου είναι τα εξής:

- Η κομματικοποίηση που έχει εισέλθει στο συνεταιριστικό κίνημα σε πολύ μεγάλο βαθμό. Έτσι οι υπάλληλοι συνήθως κοιτάζουν το καλό του κόμματος και όχι του συνεταιριστικού κινήματος ή του συγκεκριμένου συνεταιρισμού.
- Η έλλειψη ικανού προσωπικού με αναπτυγμένο το συνεταιριστικό ιδεώδες. Όσοι συνεταιρισμοί έχουν καλές διοικήσεις, ικανές και ακομμάτιστες, προοδεύουν και ευημερούν αντίθετα με τους άλλους.
- Η απόσταση του νησιού από την υπόλοιπη Ελλάδα που ανεβάζει το κόστος (μεταφορικά), τόσο για τα προϊόντα που εισάγονται στο νησί όσο και σ' αυτά που εξάγονται προς την υπόλοιπη Ελλάδα.
- Η γήρανση του πληθυσμού (λόγω της εσωτερικής και εξωτερικής μετανάστευσης).
- Τα μεγάλα επιτόκια στο δανεισμό των συνεταιρισμών ⁽¹³⁴⁾.
- Η απουσία της απαραίτητης τεχνοδομής που θα της επέτρεπε να σταθεί ανταγωνιστικά, μέσα στην αγορά και εποικοδομητικά στο Λέσβιο αγρότη.

(133) Κακαδέλλη Περμαθούλα, ό.π., σ. 39-46

(134) Σουρουλή Αναστασία, ό.π., σ.18

- Η ανυπαρξία μεθόδων συνεργασίας, ιδιαίτερα στους τομείς του προγραμματισμού και του Μάρκετινγκ ⁽¹³⁵⁾.

2. Οι συνεταιρισμοί στον Νομό Κυκλάδων

2.1. Κατηγορίες συνεταιρισμών στον Νομό Κυκλάδων

Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Στον Νομό Κυκλάδων υπάρχουν 124 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί διαφόρων δραστηριοτήτων από τους οποίους οι 16 αδρανούν. Από αυτούς που λειτουργούν το μεγαλύτερο ποσοστό είναι πιστωτικοί και προμηθευτικοί (ζωοτροφές, σπόροι, λιπάσματα) και ένα μικρότερο ποσοστό είναι παραγωγικοί, αλιευτικοί και καταναλωτικοί συνεταιρισμοί ⁽¹³⁶⁾.

Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Οι Δευτεροβάθμιοι συνεταιρισμοί που λειτουργούν στον Νομό είναι:

- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Σύρου (1925).
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Νάξου (1926)
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Πάρου (1929)
- Η Ένωση Θηραϊκών προϊόντων (1947)
- Η Ένωση Γεωργικών συνεταιρισμών Τήνου (1951)
- Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Δύτικων Κυκλάδων (1979) ⁽¹³⁷⁾.

(135) Κακαδέλλη Περμαθούλα, ό.π., σ. 51-52

(136) Πλυτάς Νικόλαος, «Οικονομική και συνεταιριστική ανάπτυξη του Νομού Κυκλάδων», Τήνος 1991, σελ.30

(137) Πλυτάς Νικόλαος, Στο ίδιο, σελ. 39-48

2.2. Δραστηριότητες των συνεταιρισμών

Οι κυριότερες δραστηριότητες των συνεταιρισμών που αναφέραμε είναι:

- ❖ Η παροχή στους συνεταιρισμένους αγρότες πιστώσεων. Στην περίπτωση αυτή η Ένωση παίζει το ρόλο του διαπραγματευτή και του καλού εγγυητή στα δάνεια που συνάπτονται με την Α.Τ.Ε.
- ❖ Η προμήθεια ειδών γεωργικής εκμετάλλευσης και χρησιμότητας καθώς και ειδών για κάλυψη βιοτικής ανάγκης ⁽¹³⁸⁾.
- ❖ Η διενέργεια εργασιών με εντολή και για λογαριασμό τρίτων όπως:
 - Διαχείριση γεωργικών εφοδίων για λογαριασμό της ΣΥΝΕΛ.
 - Διαχείριση Πατατόσπορου.
 - Διαχείριση σπόρων καλλιέργειας για λογαριασμό της ΚΥΔΕΠ.
 - Διαχείριση ζωοτροφών Δημοσίου
 - Εργασίες διανομής επιδοτήσεων για λογαριασμό της ΔΙΔΑΓΕΜ ⁽¹³⁹⁾.
- ❖ Η λογιστική ενημέρωση συνεταιρισμών.
- ❖ Η λειτουργία κέντρου διάθεσης και εμπορίας νωπού κρέατος, στο Μοσχάτο (κρεοπωλείο) από την Ε.Γ.Σ. Δυτ. Κυκλάδων ⁽¹⁴⁰⁾.

2.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών στο Νομό Κυκλάδων

Τα προβλήματα που εντοπίζονται στους συνεταιρισμούς του νομού είναι:

- Η περιορισμένη χρηματοδότηση από την Α.Τ.Ε.
- Οι ζημιογόνες δραστηριότητες των κρεοπωλείων (σήμερα λειτουργεί μόνο ένα στο Μοσχάτο, ενώ παλαιότερα υπήρχαν 3 κρεοπωλεία) και ο μεγάλος ανταγωνισμός τους από ιδιωτικά κρεοπωλεία.
- Μεγάλο κόστος συγκοινωνιακό και μεταφορικό.
- Χρέη πολλών ετών προς την ΚΥΔΕΠ (για την εξυπηρέτηση παραγωγών στην προμήθεια καλαμποκιού) ⁽¹⁴¹⁾.

(138) Γρίνου Σπυριδούλα, «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Δυτικών Κυκλάδων και Αγροσαρωνικού», Μεσολόγγι 1991, σελ.27

(139) Γρίνου Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σελ.28-30

(140) Γρίνου Σπυριδούλα, Στο ίδιο, σελ.32

3. Οι Συνεταιρισμοί στην Κρήτη

3.1. Σητείας Κρήτης

Η Ένωση Σητείας είναι μία δευτεροβάθμια συνεταιριστική οργάνωση, που έχει για μέλη όχι φυσικά πρόσωπα αλλά πρωτοβάθμιους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς του Δήμου Σητείας και 62 κοινοτήτων της Επαρχίας Σητείας. Η Ένωση ιδρύθηκε, το 1933, από τις πρώτες ενώσεις στην Ελλάδα και έδρα της την πόλη της Σητείας.

Σήμερα μέλη της Ένωσης είναι 44 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί που υπάρχουν και λειτουργούν στην Επαρχία Σητείας. Οι συνεταιρισμοί – μέλη της Ένωσης αναλυτικά είναι :

16 Πιστωτικοί, 1 Αλιευτικός, 2 Μελισσοκομικοί, 1 Σταφιδικός – Ελαιουργικός, 1 Οινοποιητικός (ο οποίος αδρανεί), 1 Ειδικού σκοπού και 22 ελαιουργικοί⁽¹⁴²⁾.

3.2. Δραστηριότητες του συνεταιρισμού

Οι δραστηριότητες της Ε.Α.Σ.Σ. είναι:

- Προμηθευτικές εργασίες : Η Ε.Α.Σ.Σ. έχει αναλάβει να καλύπτει τις ανάγκες των μελών της για είδη οικιακής ανάγκης και γεωργικής χρησιμότητας. Έτσι λειτουργεί:
 - Super Market &
 - Πρατήριο φαρμάκων
- Πιστωτικές: Ο ρόλος της ένωσης είναι διαμεσολαβητικός – εγγυητικός προκειμένου να δοθούν κάποια δάνεια.
- Συγκέντρωση σταφυλιών
- Συγκέντρωση και τυποποίηση του ελαιολάδου το οποίο κατόπιν διαθέτει στην αγορά.
- Εκτέλεση εργασιών, με εντολή και για λογαριασμό τρίτων, όπως:
 - Διαχείριση Γεωργικών εφοδίων για λογαριασμό της Α.Τ.Ε.
 - Διαχείριση Ζωοτροφών για λογαριασμό της ΚΥΔΕΠ.

(141) Πλυτάς Νικόλαος, ό.π., σ.43

(142) Νικηφόρου Χρυσή, Χασάνης Κων/νος, «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Σητεία Κρήτης», Μεσολόγγι 1991, σελ.7,8

- Συγκέντρωση χαρουπιών και διαχείριση ζωοτροφών για λογαριασμό της Αγροτικής Συνεταιριστικής εταιρείας αναπτύξεως Ν. Ρεθύμνου
- Εργασίες καταπολέμησης Δάκου για λογαριασμό του Δημοσίου.
- Διαχείριση Λιπασμάτων για λογαριασμό ΣΥΝΕΛ.
- Πληρωμή επιδότησης Ελαιολάδου.
- Εργασία πρατηρίου Διάθεσης πρώιμων κηπευτικών κλπ. Προϊόντων ⁽¹⁴³⁾.

3.3. Προβλήματα

Η Ένωση αντιμετωπίζει οικονομικό πρόβλημα εξαιτίας του αυξανόμενου χρηματοδοτικού ανοίγματος, μεγάλη συμμετοχή στο οποίο έχει το ληξιπρόθεσμο μέρος των δανείων οιοποιείου, το κόστος του οποίου κατέληξε αρνητικό στην βιωσιμότητα της μονάδας ⁽¹⁴⁴⁾.

Ανεπαρκής στελέχωση τόσο από αιρετούς όσο και από υπαλληλικούς παράγοντες. Ως προς τα υπηρεσιακά στελέχη, οι αδυναμίες εντοπίζονται στον ανεπαρκή αριθμό επιστημονικά καταρτισμένων υπαλλήλων που να έχουν και συνεταιριστική κατάρτιση ⁽¹⁴⁵⁾.

4. Συνεταιριστική ανάπτυξη Νομού Χανίων

4.1. Ε.Γ.Σ. Χανίων

Σύμφωνα με τον Ν.602 «περί – Συνεταιρισμών» ο οποίος, τροποποιήθηκε με μεταγενέστερο νόμο, οι υπογεγραμμένοι συνεταιρισμοί, ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, συνιστούν Ένωση με την επωνυμία «Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Χανίων» το 1930 με έδρα τα Χανιά Κυδωνίας – Χανίων.

Η διοικητική περιφέρειά της καταλαμβάνει τις περιφέρειες όλων των μελών – πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που εκτείνονται στις επαρχίες Κυδωνίας και Κισσάμου ⁽¹⁴⁶⁾.

(143) Νικηφόρου Χρυσή, Χασάνης Κων/νος, Στο ίδιο, σ.21-36

(144) Νικηφόρου Χρυσή, Χασάνης Κων/νος, Στο ίδιο, σελ.44

(145) Νικηφόρου Χρυσή, Χασάνης Κων/νος, Στο ίδιο, σελ.51,52

(146) Μαρία Στεφανάκη, «Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Χανίων», Μεσολόγγι 1992, σελ.7

Η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Χανίων (Ε.Γ.Σ.Χ.) περιλαμβάνει 37 πρωτοβάθμιους, συνεταιρισμούς – μέλη, στους οποίους μετέχουν 6.500 συνεταίροι, οι οποίοι κατανέμονται ανάλογα με το αντικείμενο δραστηριότητάς τους ως εξής:

- 35 Γεωργικοί – Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί
- 1 Ελαιουργικός Συνεταιρισμός
- 1 Συνεταιρισμός μανταρινοπαραγωγών ⁽¹⁴⁷⁾.

4.2. Δραστηριότητες της Ε.Γ.Σ.Χ.

Η Ε.Γ.Σ.Χ. αναπτύσσει δραστηριότητες οι οποίες συντονίζονται από αυτή και αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση και στην προαγωγή της οικονομίας των μελών της.

1. Το συσκευαστήριο εσπεριδοειδών και αβοκάντο δυναμικότητας 800 τόννων το οκτάωρο αποτελεί την κυριότερη δραστηριότητα της Ένωσης. Κατασκευάστηκε το 1983, στην Αγυά. Απασχολεί ως μόνιμο προσωπικό 5 άτομα, και 4 τεχνικούς υπαλλήλους, ενώ εποχιακά, κατά την περίοδο αιχμής της λειτουργίας του απασχολεί 100 εργάτες ⁽¹⁴⁸⁾.
2. Η Ε.Γ.Σ.Χ. έχει ιδρύσει δύο Super Markets. Το πρώτο ιδρύθηκε το 1982 στην περιοχή Νέας Χώρας Χανίων και το δεύτερο στην περιοχή του Αλικιανού το 1985, ενώ σε πιο απομακρυσμένες περιοχές διατίθενται προϊόντα σε αποθήκες συνεταιρισμών. Σκοπός της ίδρυσής τους είναι η προμήθεια των μελών της και μη μελών, με καταναλωτικά αγαθά σε χαμηλές τιμές για την εξοικονόμηση, χρημάτων και την κάλυψη άλλων αναγκών που αποσκοπούν στην εξύψωση του βιοτικού επιπέδου της περιοχής ⁽¹⁴⁹⁾.
3. Η Ε.Γ.Σ.Χ. έχει ιδρύσει τρεις λαχαναγορές στην περιοχή Πελεκαπίνας Χανίων, στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Αγοράζει προϊόντα από παραγωγούς – μέλη της, αλλά και από εμπόρους, γιατί πρέπει να διαθέτει όλα τα είδη προϊόντων για την πλήρη κάλυψη των αναγκών κατανάλωσης, όπως νωπά φρούτα και λαχανικά, χυμούς ΒΙΟΧΗΜ, λάδι, κρασί, σαπούνια κλπ. ⁽¹⁵⁰⁾.

(147) Μαρία Στεφανάκη, ό.π., σ.29

(148) Μαρία Στεφανάκη, Στο ίδιο, σελ.35

(149) Μαρία Στεφανάκη, Στο ίδιο, σελ.38,39

(150) Μαρία Στεφανάκη, Στο ίδιο, σελ.40

4. Η Ε.Γ.Σ.Χ. κατασκεύασε ελαιοδεξαμενές χωρητικότητας 2.800 τόννων στην περιοχή της Αγιάς, για συγκέντρωση του λαδιού από τους παραγωγούς – μέλη της και τη διάθεσή του σε εμπόρους και συνεταιριστικές επιχειρήσεις, όπως η Ελαιουργική και η ΑΒΕΑ όπου μετέχει ⁽¹⁵¹⁾.
5. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της Ένωσης Γ.Σ.Χ. ανήκει και το πρατήριο γεωργικών εφοδίων και λιπασμάτων που λειτουργεί στην πόλη των Χανίων και στο οποίο διατίθενται εργαλεία, μηχανές, φυτοφάρμακα κλπ, σε χαμηλές τιμές για την εξυπηρέτηση των γεωργικών αναγκών των μελών της ⁽¹⁵²⁾. Μέχρι τον Απρίλιο του 1992 διακινούσε λιπάσματα για λογαριασμό της ΣΥΝΕΛ. Από 30 Απριλίου 1992 δεν υπάρχει πλέον επιδοτούμενο λίπασμα, γιατί απελευθερώνεται η εισαγωγή λιπάσματος που εισάγονταν από την ΣΥΝΕΛ και επιδοτούνται από την κοινότητα. Επιβαρύνεται έτσι ο παραγωγός κατά 25% για την αγορά λιπασμάτων.
6. Η Ένωση Γ.Σ.Χ. διαθέτει στους κτηνοτρόφους – μέλη της ζωτροφές και κτηνοτροφικά εφόδια, η διακίνηση των οποίων πραγματοποιείται μέσω της ΚΥΔΕΠ.
7. Η διακίνηση της ζάχαρης γίνεται για λογαριασμό της Ελληνικής Βιομηχανίας ζάχαρης (Ε.Β.Ζ.).

Η Ένωση παραλαμβάνει και αποθηκεύει ζάχαρη από την Ε.Β.Ζ. και την διακινεί σε όλο το Νομό Χανίων και Νομό Ρεθύμνου με βάση τις πληρωμές και τα δελτία παραλαβής από την Αγροτική Τράπεζα, γίνεται η προμήθειά της από τις αποθήκες της Ένωσης ⁽¹⁵³⁾.

4.3. Προβλήματα των συνεταιρισμών

Τα προβλήματα των συνεταιρισμών είναι:

- ❖ Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού που με τη γνώση τους θα δώσουν μία νέα ώθηση, νέα αντίληψη για το συνεταιριστικό κίνημα.

(151) Μαρία Στεφανάκη, ό.π., σ.41

(152) Μαρία Στεφανάκη, Στο ίδιο, σελ.42

(153) Μαρία Στεφανάκη, Στο ίδιο, σελ.43